

DIPLOMADOLGOZAT

Kántor-Kerek Amanda

2024

**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Vidékfejlesztés- és Fenntartható Gazdaság Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnök mesterképzési szak**

**MÁTRADERECSKE TURIZMUSÁNAK SZEREPE A HELYI
GAZDASÁGFEJLESZTÉSBEN**

Belső konzulens: Dr. Koncz Gábor

egyetemi docens

Belső konzulens

intézete/tanszéke: Magyar Agrár- és

Élettudományi Egyetem

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Károly Róbert Campus, Gyöngyös

Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Készítette:

Kántor-Kerek Amanda

Gyöngyös

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	1
1.1. Témafelvetés	1
1.2. Célkitűzés	2
2. Irodalmi áttekintés.....	3
2.1. Helyi gazdaságfejlesztés.....	3
2.2 Vidékfejlesztés	3
2.3. Turizmus a vidékfejlesztésben	5
2.4. Vidéki turizmus	6
2.4.1. Falusi turizmus	7
2.4.2. Agroturizmus.....	8
2.4.3. Lovasturizmus	9
2.4.4. Horgászturizmus.....	10
2.4.5. Egészségturizmus	11
2.4.6. Gasztroturizmus	12
2.4.7. Kulturális turizmus	13
2.4.8. Aktív turizmus.....	13
2.4.9. Kerékpáros turizmus	14
3. A kutatás módszertana	16
3.1. Mátraderecske és térsége.....	16
3.2. Primer és szekunder kutatás módszertana	16
3.3. A kérdőíves vizsgálat	17
4. Eredmények és értékelésük	19
4.1. Szekunder kutatás eredményei	19
4.2. A primer kutatás eredményei	27
5. Következtetések és javaslatok.....	45
6. Összefoglalás.....	48
7. Irodalomjegyzék.....	50
8. Ábrák és táblázatok jegyzéke	55
9. Melléklet.....	56
10. Nyilatkozatok	58

1. Bevezetés

1.1. Témafelvétel

Napjainkban a turizmus globálisan is a vidékfejlesztés egyik kulcsfontosságú eszközének számít. Komplex hatása a gazdasági jelentősége mellett a kultúrára és társadalomra tett hatékony befolyásával teljesebbé válik.

Magyarországon a turizmus kulcsfontosságú szerepet tölt be a gazdaságban. A 2023-as évben csaknem 16 millió turista látogatta az országot, amelynek nagyjából 85% külföldi volt (KSH adatok alapján), ami jelentős növekedésnek számít a pandémiás időszak után. Gazdasági hatása abban nyilvánul meg, hogy hozzájárul a bruttó hazai jövedelemhez, növeli a nemzet vagyonát, munkahelyet teremt, fokozza a gazdasági teljesítményt és többletfogyasztást generál (Palkovics, 2022).

Manapság egyre többen választják a vidéki turizmust utazásuk során, melynek legfőbb és egyben klasszikus oka a város túlszűfolt tömegétől és zajától való távollét. A mindennapok nyüzsgése után jól eső, pihentető érzés vidéki környezetben, a természet közelségében kikapcsolódni.

Kulcsfontosságú szerepe van a turizmusnak az ország gazdasági és társadalmi fejlődésében az emberek közötti jó kapcsolat kialakításával. Iparágként kimagasló mértékben járul hozzá az ország devizataralékához, közvetlen és közvetett álláslehetőséget nyújt a népesség javának (Thommandru et al., 2023).

Köztudott, hogy a vidék munkaerőpiaci helyzete lényegesen hátrányos helyzetben van a városihoz képest (Lagakos, 2020). Munkahely hiányában gyakori az elvándorlás a falvakból, amelyet a vidékfejlesztési szakembereknek fel kell ismerniük, stratégiát kell kidolgozniuk, amellyel megakadályozhatják ezt. A turizmus fejlesztése egy hatékony lépés a piac ezen szegmensének stabilizálására. Booyens (2022) vizsgálata alapján a turizmus a munkahelyteremtő képessége mellett számos vállalkozási lehetőséget is képes kínálni a helyi lakosok számára.

Mint faluban élő és gazdálkodó vidékfejlesztési agrármérnöki szakos hallgató a szívemen viselem a vidék sorsát ezért kiemelten fontosnak tartom annak fejlesztési lehetőségeit. Erre az egyik leghatékonyabb eszköz a turizmus, amelyet a szakembereknek szem előtt kell tartaniuk. Véleményem szerint egy-egy adott település természetes erőforrásait kihasználva nem csupán a helyi gazdaság fejleszthető, hanem a település szociális, kulturális helyzete is javítható.

1.2. Célkitűzés

Kutatásom során megvizsgáltam a vidékfejlesztés egyik leghatékonyabb eszközeként számontartott falusi turizmust és annak a vizsgálatom alapját képező település szempontjából leginkább releváns típusait. Az egyes variánsokra helyi példákat mutatok be.

A vizsgálatom középpontja Mátraderecske, illetve annak szomszédos települései, amelyek a Pétervásárai járás kiemelt, virágzó turisztikai desztinációi, azok egyedi attrakcióinak köszönhetően.

Szakirodalmi áttekintésem komplexen végeztem mind hazai, mind pedig nemzetközi tudományos műveken keresztül. Ezek alapján definiáltam a helyi fejlesztés, a vidékfejlesztés és a turizmus fogalmát, továbbá ezek összefüggéseit kerestem. Részletesen tanulmányoztam a vidéki turizmus típusait, a bennük rejlő lehetőségeket, amelyeket településem a maga javára fordíthat.

Diplomadolgozatom elkészítéséhez kérdőíves megkérdezést végeztem az érintett témában, melynek célja a falusi turizmussal kapcsolatos tapasztalatok és szolgáltatások igényének felmérése volt.

Kutatásom legfőbb célja, hogy betekintést nyújtson a vidéki turizmus helyi gazdaságra gyakorolt hatására. Rálátást biztosítson, hogy miként képes fejleszteni a vidéket és milyen módon járul hozzá a gazdaság, kultúra és társadalom közvetlen és közvetett módon történő javításához.

Vizsgálattal választ kapok arra, hogy miért választják a vidéki turizmust, mint kirándulástípust és mi az, amit elvárnak a turisztika ezen szegmensétől.

2. Irodalmi áttekintés

2.1. Helyi gazdaságfejlesztés

Napjainkban a gazdaságfejlesztés, mint fogalom egyre többet használt kifejezés lett, nem csupán tudományos értelemben, hanem a politikai és a hétköznapi életben úgyszintén, melynek nincs pontos, elfogadott definíciója, mert sokféleképp használható (Mezei, 2006). Mezei, 2006 szerint a fejlesztés szintén számos módon értelmezhető, alapvetően minőségbeli javulást indukáló közbenjárást jelent, melynek a lakosság életszínvonalának javítása a fő célja. A fejlődés definiálása mindig egy adott gazdasági, politikai, ideológiai környezettől és viszonyoktól függ, továbbá az ágazati szempontok is hatást gyakorolnak rá (Haugland et al., 2011).

Gazdaságfejlesztés alatt pedig olyan asszertív intervenciót értünk, melyek a gazdasági folyamatok tendenciáját és a változások mértékét szabályozzák (Mezei, 2006).

Swinburn et al. 2004 véleménye alapján a helyi gazdaságfejlesztés egy olyan folyamat, amely az állam, az önkormányzat, a vállalkozók és a magánszektor közös kollaborációja, annak érdekében, hogy optimális feltételeket érjenek el mind a gazdasági növekedés, mind pedig a humán erőforrás javára. Célja egy térség gazdasági teljesítményének létrehozása, ami képes a térség jövőbeli gazdasági helyzetét és a lakosság kimagasló életszínvonalát biztosítani. Ugyanakkor fontos tudni, hogy a helyi gazdaságfejlesztésnek nem csupán a helyiek életminőségének javítása a célja, sokkal inkább a helyi közösség számára értékes tevékenységek lehetőségének biztosítása, tehát kvalitásszemlélet alapú humán értékekkel foglalkozó, érték vezérelt, közösséget figyelembe vevő fejlesztés (Gébert, 2016). Szereplői az állami és magánszektorok együttműködve, az eredményes vállalkozói szféra, a helyi közösség és az önkormányzat (Swinburn et al., 2004).

2.2 Vidékfejlesztés

Moseley (2003) definíciója alapján a vidékfejlesztést vidéki, vidékies tulajdonságokkal rendelkező térségek lokális fejlesztéseként értelmezhetjük, melynek alapvető célkitűzése a helyi problémák és felmerülő kérdések megoldása. Szűkebb értelemben a vidékfejlesztés elsődleges célja a gazdasági ágazatok között fennálló szoros vállalkozói integrációnak az előmozdítása, továbbá a meghatározott vidéki területen megvalósítani kívánt fejlesztések

mellett a közösségi és önkormányzati ágazat összefogására épülő és a jövőjüket alakítani képes, cselekvő, életképes társadalom létrehozása (Enyedi, 1975).

Napjainkban a globalizáció elementáris szerepet játszik a vidékfejlesztés és a vidéki térségek átformálásában, amely részben új potenciált nyújt az új piacok megjelenésével, így az egyedi termékek és szolgáltatások is piacra juthatnak, kiküszöbölve a távolságot és az elszigetelődést (például: internetes vásárlás, foglalás). Másrészt viszont fenyegetés, mivel fokozza a versenyhelyzetet azáltal, hogy nemzetközi versenytársakat hoz be a helyi piacokra, ezzel a vidéket védő identitásra alapozott határokat meggyengítve vagy megsemmisítve (Káposzta, 2020).

A változások lényeges eredményeképp a vidék fogalma is felértékelődött, átalakult, oly formában, hogy már nem csupán az élelmiszeralapanyag-ellátás biztosításában merül ki, hanem biológiai diverzitás, lakhely, környezetvédelem, rekreációs tulajdonságokkal emeli ki, ami előnyös a vidéken kívüli területekkel szemben (Káposzta és Tóth, 2013).

A vidéki területek fejlesztése erősen korrelál a természeti erőforrások kiaknázásával például: víz (vízenergia), talaj (mezőgazdaság), vegetáció (erdészeti termékek) és ma már tudjuk, hogy a táj is a vidékfejlesztés mozgatórugójának számít (Domon, 2011).

1996-ban az Európa Tanács parlamenti Közgyűlése által jóváhagyott dokumentum a Vidéki Térségek Európai Kartája határozza meg a vidék definícióját és annak funkcióit, melyek az alábbiak:

- Gazdasági funkciók: amelyek a vidéki területen zajló termeléssel és szolgáltatással kapcsolatos tevékenységek, tehát ide tartozik a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, falusi turizmus, fenntartható megújuló erőforrás hasznosítás.
- Ökológiai funkciók: ilyenek a biológiai és a tájak diverzitása, az élőhelyek, a környezet és a tájjelleg megőrzése és védelme.
- Közösségi és kulturális funkciók: ezeknek a szerepe a vidéki életforma és társadalom értékeinek megóvása és fenntartása.

Ezek a funkciók nem frakcionálhatók el egymástól, mindegyikhez szükséges a másik kettő optimális működése, tehát a hatékonyságot komplexen területenként kell növelni, nem pedig ágazatonként (Madarász, 2004). Ezt követően 2006-ban az Európa Tanács azt az álláspontot foglalta, hogy a vidékfejlesztésen belül a turizmus, a kézművesipar, a falusi szálláshelyek szolgáltatása és a turizmus fejlesztése elsődleges célkitűzés, ebből következtethető, hogy a turizmus alkalmas eszköz lehet a vidék és a falusi élet színvonalának és minőségének javítására. Az egész társadalom számára előnyökkel jár a vidékfejlesztés nem csak a vidéken élőknek.

Sokan úgy gondolják ennek legjobb eszköze a mezőgazdaság, ami megoldás lehet a környezetvédelemre, rendezett tájképet és kulturált környezetet biztosít, amiért egy városban élő ellátogat a faluba. Valójában a vidék az egyik legjelentősebb feltétele a népesség fenntarthatóságának (Font, 2001). A vidék gyengeségeit, hiányosságait javítani kell, hogy az lakosságát képes legyen ott tartani.

2.3. Turizmus a vidékfejlesztésben

Az elmúlt évtizedben a falusi turizmus a vidékfejlesztés egyik kiemelkedő eszköze globális és lokális szinten is, szerepet játszva olyan hátrányos helyzetben lévő településeken, ahol más típusú gazdasági tevékenység nem kivitelezhető (Marton et al., 2016). A szabadidőtöltés alapvető szükségleteként tekinthetünk a turisztikai tevékenységekre.

A turisztikai ágazatban a hatékony erőforrás-felhasználással már közreműködhet egy térség gazdaságfejlesztési procedúrájában, továbbá egy ehhez kidolgozott hosszú távú tervvel az adott térség jövedelmező képességét fokozhatja, mellyel egyidejűleg a fenntartható fejlődést is javítja az adott gazdaságban és a nemzetgazdaság egészében is (Varga-Nagy, 2016). Természetesen a tervezés során nem csak a már meglévő vonzerőket kell felkínálni a turisták részére, hanem ezekből attrakciót kell létrehozni, illetve szolgáltatásokat hozzárendelni, ami által versenyképessé válhat. Az így létrehozott turisztikai termékeket kell a turisták részére értékesíteni úgy, hogy egy hosszú távon fennmaradó lojalitást alakítson ki a szóban forgó desztináció és a fogyasztó között (Oppermann, 2000). Pesonen et al. (2011) véleménye alapján a turistákat a saját motivációja vezérli, melynek értelmében olyan úticélt fognak választani, mely kielégíti igényeiket.

Újabb kutatások felfedezték, hogy az utazás karakterisztikája nagyobb befolyással vannak a turisztikára, mint a szociodemográfiai tényezők (Juschten & Hössinger, 2021).

A turisták döntéshozatala komplex folyamat, melyet számos tényező manipulál, mint például a kor, végzettség, jövedelem, családi állapot, az utazás célja stb. (Shuai et al., 2022). Emellett lényeges, hogy milyen környezetben születik meg a döntés, ami szintén limitálja a lehetőségeket (Belényesi & Bokor, 2022).

Épp ezért fontos, hogy a turisztikai menedzserek felismerjék azokat a tényezőket, amelyek erősítik a turisták desztináció iránti elköteleződését és ezzel befolyásolva a turisztikai keresletet. A turisztikai elégedettségen felül a fogyasztó újra elfog látogatni az adott úticélra, továbbá másoknak is ajánlani fogja az általa szívesen látogatott térséget és ezek teszik lojális látogatóvá (Cossío-Silva et al., 2019).

Nélkülözhetetlen része az utazási élménnyel való elégedettségnek a helyi ételek ismerete, ami releváns szempont a desztináció kiválasztásánál (Martín et al., 2020).

Amennyiben az átlagosnál több időt tartózkodnak az adott területen, akkor magas teljesítményű turistáknak nevezhetjük őket, akiknek az elköltött pénze biztosítja a helyi jövedelmezőség alapját. Ide sorolható minden egyéb felmerülő kereslet miatt kialakult háttér ipar, amely a turizmussal közvetlen kapcsolatban áll és kiegészíti azt (Nemes, 2008; Virág, 2016).

2.4. Vidéki turizmus

A vidéki turizmus tágan értelmezhető fogalom, mely a vidékfejlesztés egyik legfontosabb eszköze, mivel esszenciális gazdasági és társadalmi célja a vidéken élők, javarészt az agrártermelők jövedelmének növelése, kiegészítése és az életszínvonal javítása. Ezáltal a megélhetési problémák redukálása és az elvándorlás elkerülése is a primer funkciói közé sorolható. Nem egy konkrét típusnak tekinthető, hanem egy nagy összefoglaló halmaz.

A vidékfejlesztésen belül a turizmus témakörét számos tudományos és szakmai írás tanulmányozta az elmúlt néhány évtizedben. Valamint tény, hogy egyes szerzők próbálták a vidékfejlesztés és turizmus közötti összefüggések kapcsolatát rendszerezni.

A vidéki turizmus vagy más néven falusi turizmus Magyarországon a XIX. századra vezethető vissza. A modern falusi turizmus összefüggésbe került a vidék és mezőgazdaság fogalmával, amikor ezek státusza az 1990-es években átértékelődött és gyökeres változáson ment keresztül. Ez nagyrészt a rendszerváltás utáni korszerűsítésnek volt köszönhető a vidéki családok által (Kovács, 2003).

Az urbanizáció folyamatos és gyors fejlődésével a vidéki urbanizáció világszerte gazdasági, szociális és kulturális fejlődéshez segítette a vidéket (Long et al., 2019).

A vidéki turizmus egyesíti a vidéki térségek gazdasági, társadalmi és környezeti összetevőit, szorosan kapcsolódik az emberekhez, nagy területekhez, termékekhez nagy hatást gyakorolva a környezetre és a gazdaság növekedésére (Nepal, 2007; Wang et al., 2016; Xia et al., 2011). Egyes vidéki turizmussal kapcsolatos kutatások kiemelten felhívják a figyelmet arra, hogy a falusi turizmusból származó jövedelem enyhíti a szegénységet és segít a munkahelyteremtésben (Carius és Job, 2019; Higgins- Desbiolles et al., 2019).

Fontos megjegyezni, hogy a turisták nem egyetlen szempont alapján választják ki a desztinációt, döntéseikre hatással van a szomszédos térségek imázsa, turisztikai látványosságai. Ez érthető, hiszen, ha valaki nagyobb távolságot tesz meg egy azt nem egyetlen dolog miatt

teszi, hanem összeköti más célokkal. Dávid et al. 2007 szerint a vidéki turizmust hét csoportra lehet osztani (1.ábra).

1. ábra: A vidéki turizmus csoportjai

(Forrás: (Dávid et al., 2007))

VIDÉKI ÉLETMÓD TURIZMUS	• falusi vendéglátás • farm-, tanyaturizmus
VIDÉKI KULTURÁLIS, ÖRÖKSÉG TURIZMUS	• kastély, atelier, egyház, vallás, zarándoklat • kulturális és örökségturizmus
VIDÉKI EGÉSZSÉGTURIZMUS	• gyógyturizmus • wellness- és termálturizmus • bioturizmus
VIDÉKI AKTÍVTURIZMUS	• lovaglás • vadászat, horgászat • kerékpározás • vízi sportok, kalandok
VIDÉKI GASZTROTURIZMUS	• gasztronómia (rendezvények, utak) • borászat • agrártermékek • tematikus utazások
VIDÉKI AGROTURIZMUS	• rendezvények • agrárkonferenciák • agrártematikus utazások • bevásárlóturizmus
VIDÉKI TERMÉSZET TURIZMUS	• természetjárás, megfigyelés • állatmegfigyelés • geo- és ökoturizmus

2.4.1. Falusi turizmus

A vidéki turizmus egyik és leggyakoribb változata a falusi turizmus, mely lényegében falusi vagy tanyasi körülmények között történő komplex idegenforgalom, vendéglátás. Másik nézet szerint a turizmus egy fajtájaként is értelmezhető, mely során falusi családoknál történik az elszállásolás. Ugyanakkor sokan úgy vélik a vidéki és falusi turizmus egyet jelent.

A falvak olyan vidéki területek, melyek különleges tulajdonságaik, mint a fizikai egyediség, kulturális és társadalmi értékek és a helyi közösség révén válnak turisztikai desztinációkká.

A falusi turizmus olyan tevékenységek összessége, melyek harmóniában vannak a természettel, a vidékkel és a helyiek életmódjával (Lane, 2009). Darabos et al., (2024) írása alapján a helyi, autentikus gasztronómia, a csodálatos táj és panoráma, állatok és régi vagy felújított mezőgazdasági építmények differenciáló komponensei a falusi turizmusnak.

A falusi turizmus körülírható úgy, mint „falusi életérzés”, amely a mezőgazdasági vagy városon kívüli területeken lévő látnivalók és tevékenységek színes skáláját öleli fel, ahol a látogató közvetlen közletről megtapasztalhatja a mezőgazdasági környezetet és a természet közelségét (Alberta, 2010). A természet közelsége mellett a kulináris élmények is a falusi turizmus részét képezik (Darabos et al., 2024).

De persze a falusi turizmus nem csupán tanyasi turizmusként értelmezhető, magába foglalja a mezőgazdasági és természet jellegű ünnepeket, agrárturizmust, ökoturizmust, túrázást, lovaglást, kalandokat, sportot, egészségturizmust, horgászatot, vadászatot, művészetet, hagyományörzést, tanulmányi utazásokat stb. (Alberta, 2010).

A következő alfejezetekben a turizmus azon elemeit fogom elemezni, melyek az általam vizsgált településeken jelen vannak és pozitív hatást gyakorolnak azok gazdasági helyzetére és növelik a jövedelmet. A kategóriákon belül is kiemelem, megnevezem és röviden ismertetem a legfontosabb attrakciókat, melyek a turisták zömét biztosítja.

2.4.2. Agroturizmus

Az agroturizmus a falusi turizmus egyik megjelenési formája, mely azon felül, hogy új bevételi forrásokat biztosít a helyi vállalkozóknak lehetőséget is nyújt a helyieknek, hogy megőrizték a helyi erőforrásokat és kultúrát (Quaranta et al., 2016). Valójában a turizmusnak ezen fajtáján belül az emberek szórakozás, kikapcsolódás céljából mennek el mezőgazdasági tevékenységet végző helyekre, hogy ott aktívan részt vegyenek a folyamatokban és tanuljanak (Nurlaela, 2021).

Az ökoturizmus keretein belül biztosítja a turistáknak, hogy testközelből ismerjék meg a mezőgazdaságot, mely során a vidéki kultúrát használja attrakcióként. Amellett, hogy potenciális bevételt és munkahelyet teremt, a turizmus és mezőgazdaság harmóniája és szoros együttműködése fontos szerepet tölt be a környezetbarát és fenntartható turizmus megteremtésében (Nurlaela, 2021). Mi több a gazdaságfejlesztés fenntartható innovációja lehet.

A magyar mezőgazdászok helyzete egyre több nehézséggel néz szemben, ebből kifolyólag a gazdálkodóknak a folyamatos fejlődés mellett újabb és újabb lehetőséget kell keresniük jövedelmük kiegészítésére, innovatív és fenntartható módon (Ammirato, 2010). Az agroturisztika növekvő változatos stratégiát biztosít az ágazat számára, mellyel a vidék gazdaságát erősíti (Canovi és Lyon, 2019).

Bár Magyarországon még nem annyira elterjedt turisztikai forma az agroturizmus, azonban 2024-ben az Agroturisztikai Stratégia Nyitó Konferencia keretein belül a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a Falusi és Agroturizmus Országos Szövetsége, az Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ, a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat és a Kislépték Egyesület közös szervezésében előadásokat tartottak az agroturizmus lehetőségeiről és jövőjéről (NAK, 2024).

A térségben egyre több településen (Bodony, Recsk, Ivád) létesítenek látványgazdaságot, ahol az odalátogató megismerkedhet az ott folyó tevékenységekkel, illetve hagyományokkal és a helyi kultúrával. Minden esetben kis gazdaságról van szó, tehát a turizmus a fő tevékenységi kör a mezőgazdasági vonzata csak attrakcióként funkcionál.

Véleményem szerint az agroturizmus sokkal többre képes, mint a gazdaságfejlesztés. Felhívja a figyelmet a vidék és azon belül is a mezőgazdaság szerepére, fontosságára és népszerűsíteni próbálja azt, ami azért is kiemelten fontos, mert az ágazatot egyre több kis gazdálkodó hagyja hátra, gyakori a kiöregedés továbbá kevés az olyan fiatal, aki ténylegesen ezzel szeretne foglalkozni.

2.4.3. Lovasturizmus

A lovasturizmus fogalmára nincs egyetlen és világosan körülhatárolt definíció (Buchmann, 2017), sokféleképpen értelmezhető. Kozak (2013) szerint a lovasturizmus a vidéki aktív turizmus egy fajtája, ami szabadidős lovaglásból áll a lakóhelyet elhagyva, melynek célja a kikapcsolódás, szabadidős tevékenység, amely során történelmi és kulturális tudásra tehetnek szert. Evans et al., (2015) értelmezése alapján a lovasturizmus a turisták lovastúráztatása csoportokban vagy egyedileg, esetleg bérelt lovakkal. Ezzel a definícióval szemben valójában az összes lovakkal kapcsolatos tevékenységet jelenti a lovasturizmus, ami a lakóhelyen kívül történik, tehát a szabadidős lovaglás, versenyek, lovas események, lóvásár, tengerparti lovaglás, lovastúra, sőt még a lovasoktatás is a részét képezi (Les Haras nationaux, 2011).

Valójában a turizmuson belül is több szektorba sorolható, mert nem csak az aktív turizmus egy formája, de beletartozik a sport-, a természet-, kaland-, vidéki-, tradicionális-, természet- és

rendezvényturizmus ágakba egyaránt függetlenül attól, hogy aktív, mint a lovaglás, versenyzés, edzés vagy passzív, mint a lovakkal kapcsolatos események, rendezvények, versenyek (Evans et al., 2015). Továbbá erős érvelés folyik amellett az állítás mellett, hogy a turizmus ezen formája fenntartható. A helyi közösség és gazdaság javítható a lovasturizmussal, melyet számos kutatás alátámaszt (Helgadóttir, 2008; Kozak, 2013; Ollenburg, 2005).

Magyarországon 1998-tól van jelen a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület, mely egységben tartja a lovasrendszert, javítja a minőségét, továbbképzéseket szervez és segíti a lovas létesítmények működését, fejlődését, továbbá teljes körű információt nyújt az érdeklődőknek a lovas létesítményekről, programokról. Legfőbb célja, hogy népszerűsítse az ágazatot.

Az Észak- Magyarországi régióban a legnagyobb lovas helyszín a szilvásvárad Állami Ménesgazdaság, mely hazánk legnagyobb és legszínvonalasabb lovas eseményeinek az otthona. Kiemelkedő rendezvényei a Nemzeti Vágta és különböző világbajnokságok több szakágban, mint díjugratás, díjlovaglás, fogathajtás és számos lovasbemutató. Szűkítve a kört a Pétervásárai járásra szintén az Állami Ménesgazdaság tulajdonát képezi a parádfürdői Cifra Istálló és Kocsimúzeum, ahol a magyar kocsikészítés történetét is megismerhetik az idelátogatók. Jelenleg már nem sok lovat tartanak itt, de a turisták körében népszerű a lovaskocsizás, mely során megismerhetik a települést, valamint télen közkedvelt a mikulásfogat, a gyermekek kedvence.

Az elmúlt években épült meg a Lovasudvar Kisfüzes, mely a lovastúrázóknak nyújt megálló lehetőséget, ahol ló és lovasa megpihenhet egy-egy túra alkalmával. A környező településeken számtalan útvonal áll rendelkezésre lovastúrákra, festői környezetben.

Amellett, hogy a térség több nevezetes létesítménnyel büszkélkedhet, számos lovas is biztosít lehetőséget lovaglásra a térségben, túrázásra, mely napjainkban egyre nagyobb népszerűségnek örvend, főleg a gyermekek körében. A növekvő igény legfőképp annak köszönhető, hogy a lovaglás, illetve a lovak közelsége a fizikum fejlesztése mellett számos pszichés és viselkedési faktorra jótékony hatással van, mint a kommunikáció, önbizalom, kreativitás, önértékelés, szorongás csökkenés (Frederick, Hatz & Lanning, 2015).

2.4.4. Horgászturizmus

Mint ahogyan a turizmus legtöbb elemére a horgászturizmusra is igaz az, hogy nincs egyetlen definíció, sokféleképpen értelmezhető, leginkább csak az értheti, aki maga is folytatja eme tevékenységet. Azonban Székely (2016) kutatása nyomán azt lehet mondani, hogy a

horgászturizmus egy olyan lakóhelyen kívüli aktív szabadidős sport, mely víz közelben, vízen vagy parton hal fogásának céljából történik, továbbá beletartoznak a helyszínen igénybe vett szolgáltatások is. Mivel a horgászturizmus magával vonz más szolgáltatásokat, mint szálláshely, vendéglátás, benzinkút, kiskereskedelem stb., így annak bevétele és foglalkoztatási hatásai széles körben támogatják az adott régió és közösség gazdaságát (Kauppila & Karjalainen, 2012).

Kutatásomban a téma relevanciája azért kiemelt, mert az általam vizsgált térségben több horgász is lehetőséget nyújt a turistáknak a horgászat megismerésére. Közülük kiemelném a két legnépszerűbbet a bodonyi horgásztavat és a Recsken található Búzásvölgyi Víztorozót. A Bodonyi-tó lényegesen kisebb, viszont sokkal inkább karbantartottabb, ugyanakkor Bodony település turisztikai attrakciói egyre nagyobb fejlődést mutatnak és évről évre több turistát vonzanak a faluba. A Búzásvölgyi tó a térség legnagyobb horgásztava a maga 54 ha nagyságú vízfelületével. Számtalan horgász közkedvelt helye, mely a horgászaton felül más lehetőséget is nyújt az odalátogatóknak. A település vezetése jelenleg egy nagy projekt megvalósítását tűzte ki célul, melynek keretein belül az egész tó infrastruktúrája megújulna, illetve egy családi pihenőkomplexumot is kialakítanának, ami kalandparkkal és vízisportolási lehetőséggel bővítené a turisztikai attrakciók skáláját.

2.4.5. Egészségturizmus

Az egészségturizmus elsődleges célja az egészségmegőrzés, az egészségügyi állapot javítása és a jó közérzet megteremtése (Michalkó, 2012). Az egészségturisztikai szolgáltatások igénybevételénél a turisták legfőbb célja a betegség megelőzése, az egészségi állapot javítása és a gyógyulás (Cassens et al., 2012). Magyarország turizmusában sarkalatos pont az egészségturizmus, hiszen kimagasló mennyiségű gyógyhellyel büszkélkedünk.

Diplomamunkám szempontjából is releváns ez a szegmens, mivel a kutatásomban résztvevő egyik településen található szén-dioxid szárazfürdő, a Mofetta. A „mofettának” vagy más néven szén-dioxid gázfürdőnek nevezett természeti jelenség Mátraderecskén található, mely hazánkban egyedülálló balneológiai kincsnek számít. A talajból mélyről feltörő vulkanikus eredetű gázkitörés gyógyító erejét több évezrede ismerik és alkalmazzák a gyógyászatban, mely legalább 54féle betegséget képes kezelni.

A település turisztikai virágzását ennek köszönheti. Az ország minden tájáról, illetve a környező országokból is turisták ezreit vonzza magához. Multiplikátor hatást fejt ki a település gazdaságára azáltal, hogy az ideutazó turisták a kezeléseket mellett igénybe veszik a helyi

vállalkozók szolgáltatásait, mint szálláshelyeket, kis boltokat, helyi termelők termékeit vásárolják és igényük van olyan egyéb szolgáltatásokra, mint fodrász, kozmetikus és pedikűrös/manikűrös.

Általában elmondható, hogy a szárazfürdő inkább az idősebb korosztály számára csalogató, ugyanakkor sokan érkeznek családjukkal. Ebből adódik, hogy a legtöbben felfedezik az egész Pétervásárai járást, mely azt jelenti, hogy a környező települések turisztikai attrakcióit is kihasználják.

Az egészségturizmus részeként a gyógyturizmuson belül Magyarország méltán híres gyógyvizeiről. Ezek közül jól ismert a bükkszéki salvus víz, melynek fogyasztása a gyomorproblémák enyhítésére alkalmas. A településen gyógy- és strandfürdő komplexum is üzemel, ahol a páratlan salvus víz más gyógyító formáival kúrálhatja magát a vendég. A fürdőt alkalmazva ülfürdőként és belégzőkúra formájában más- más betegségeket képes gyógyítani. Ha már gyógyvizekről beszélünk mindenképp meg kell említeni Egert és Egerszalókot, ahol több gyógy- és wellnessfürdő várja a turistákat és bár a térségen kívül esik, de még távolságilag beleesik a vonzáskörzetbe.

2.4.6. Gasztroturizmus

Park & Santos (2017) vizsgálata nyomán a feltörekvőben lévő, mégis erős globális érdeklődést mutató élelmiszerek, mint a turizmus kulcsfontosságú szegmense szerint a turisztikai élmény összetett, mely részletesen alakul ki az utazás előtt, alatt és után, de a turisták egy különleges és váratlan gasztro élményként tekintenek vissza rá egy utazás után, mely különbözik a többitől. A gasztroturizmus egy olyan turisztikai terméket jelent, mely a turizmus és az étkezés kapcsolatából született és a többi turisztikai termék alkotója lehet, de egyes kutatások szerint önállóan turizmusformaként is megállja a helyét (Magyar Turizmus Zrt., 2013). Sziva et al., (2017) szerint a gasztroturizmus egy olyan utazást jelent, melynek során az utazó különböző desztinációk helyi specialitását, termékeit, ételeit, italait megismerheti, maradandó élményt hátrahagyva.

Mátraderecske településen nem található közvetlenül kiemelt gasztronómiai attrakció, azonban a környező településeken, Recskén, Parádon és Sirokban található éttermek kínálatában megtalálhatóak a helyi ételkülönlegességek. Mivel a közelben, néhány kilométeres körzetben van több étkezési lehetőség, így Mátraderecskén már nem biztos, hogy célravezető lenne saját éttermi egységet fenntartani. Azonban a falunap keretein belül elkészítik helyben a helyi

hagyományörzők, illetve a helyi vállalkozók a hagyományos ételeinket, ahol lehetőség van azok megízlelésére.

2.4.7. Kulturális turizmus

A kulturális turizmus determinálására a szakirodalom nem rendelkezik egységes definícióval, mert a kultúra fogalma eleve változatos és nehezen meghatározható. Baquero & Rivelles (2020) definiálása alapján a kulturális turizmus célja, hogy kielégítse a vágyat és a kíváncsiságot, bővítse a tudást a kultúráról, az emberi természetről az utazások által továbbá megismerkedjenek a történelemmel, építészettel, gazdasággal, életmóddal és az adott hely szokásaival.

Mátraderecskén idén már 17. alkalommal rendezték meg a Palóc Párnafesztivált, ahol a helyi hagyományokkal ismerkedhetnek meg az idelátogatók úgy, mint a párnakészítés, szövés, melyet ki is lehet próbálni a Népművészeti Házban. A színvonalas esemény nagy tömegeket vonz a településre, távolabbi helyekről is sokan jönnek el a két napos programokra. A népszerű előadók mellett fellépnek a helyi és környező települések hagyományörző csoportjai is, valamint az óvodás és iskolás gyermekek produkciói is színesítik az előadássorozatot.

A fellépések mellett az ideutazók megismerkedhetnek a helyi palóckonyha egyedülálló ízeivel, mivel a helyi vállalkozók főzőverseny keretein belül elkészítik a településre jellemző ételspecialitásokat (nyögve, ganca, kukorica görhe, herőce, macok stb.)

2.4.8. Aktív turizmus

Az aktív rekreációs tevékenység egyik fajtája az aktív sportturizmus, mely természetes környezetben történő turisztikai tevékenységet és turisztikai sportútvonalakon való áthaladást jelent, különböző eszközök segítségével (Kolotukha & Oleksyn, 2021). Az aktív sportturizmus egy speciális formája a turisztikai és rekreációs tevékenységeknek.

A természet kedvező feltételeket biztosít a fizikai aktivitás és sport gyakorlásához, mely a fizikai, pszichológiai és oktató előnyökön felül fokozza a természettel szembeni érzékenységet és tudatosságot, valamint annak megóvására ösztönöz (Fraiz, 2020). A turisztikai utazások közé tartoznak a turisztikai séták, kirándulások és az aktív sportturisztikai felfedezőutak, de a fő eleme olyan utazások, melyek turisztikai típusok alapján különböztethetők meg, mint túrázás,

kerékpározás, síelés, motorozás, lovaglás, barlangkutatás, vitorlázás és ezeknek a kombinációi (Kolotukha & Kolotukha, 2021).

Az aktív turizmus részeként értelmezhető a gyalogtúrázás. A túrázás prominens szabadidős tevékenység, amely pozitív hatást gyakorol az egészségre és jólétre és tulajdonképpen a turizmus alaptermékeként tartják számon az egész világon. Túrázás során jobb kapcsolat teremthető a helyi emberekkel, kultúrával és a természettel miközben általános jólétet biztosít (Gross, 2020).

Menedzsment szempontból különleges produktum a túrázás, mivel egész évben turistát szolgáltat szezonális nélkül, átvészelve ezzel a főszezonon kívüli időszakot, mely a vidékfejlesztés előlendítését támogatja (Wall-Reinius, 2011).

Az elmúlt két év turisztikai fejlesztés keretén belül konzorciumi együttműködésben Mátraderecske Község Önkormányzata, Recsk Nagyközség Önkormányzata, Parád Nagyközség Önkormányzata és a Heves Vármegyei Térségfejlesztési Nonprofit Kft. közösen megvalósították a „Panoráma túrák a Mátra gyógyító kincsénél” című projektet. Ennek értelmében a három településen tematikus túraútvonal infrastruktúra jött létre, ahol a gyönyörű természeti adottságok mellett a népszokások, hagyományokkal is megismerkedhet a túrázó. Jelzőtáblák és térkép segítik a haladást feltüntetve a látványosságokat, nemzeti értékeket, valamint az információs táblák tájékoztatnak az adott hely történetéről, hagyományairól, érdekességéről. Az új útvonalak nagyobb túravonalakhoz kapcsolódnak, mellyel szinte az egész Mátra vidék felfedezhető. Ezen felül esőházak, asztalok, padok, kijelölt tűzrakóhelyek és kilátóteraszok komfortosabbá a kirándulást.

A turizmus előre lendítésén túl a helyiek is előnyhöz jutottak, hiszen a régi már járhatatlan gyalogutak és gyaloghidak is renoválásra kerültek.

2.4.9. Kerékpáros turizmus

A gyalogtúrák mellett jelentős a kerékpáros forgalom a szóban forgó településeken és környékükön.

A kerékpáros turizmus egy új típusnak számít a turizmuson belül, az egyik leginkább személyre szabott tevékenység, ami egyre több embert csábít magához (Guo, 2021). Rugalmasabb, szabadabb és elmélyültebb turisztikai élményt kínál a többi tömegturizmushoz képest. Általánosan elmondható tény, hogy a modern társadalomban élő emberek turisztikai igényét jelentős mértékben kielégíteni képes cselekvés (Guo, 2021).

A kerékpáros turizmus lehetővé teszi, hogy egy adott úticélt környezetbarát módon fedezzünk fel, nem jár károsanyagkibocsátással, emberi energiától függ, elmélyíti az ember és a természet közötti kommunikációt ezáltal egyre népszerűbb turisztikai tevékenységnek számít (Bakogiannis, 2020). Lehetőséget nyújt, hogy a főútvonalról letérve távoli falvak is elérhetőek legyenek, ahol felfedezhetővé válik a hagyomány és kultúra (Gazzola, 2018). Ezen felül a kerékpáros forgalom növekedése a turisztikai desztinációkban javítja a környezetet és fenntarthatóvá teszi azt (Bakogiannis, 2020).

Bár a térség településeinek többségén nincs külön kijelölt vagy kiépített kerékpárút, azonban a Tarna-menti kerékpárút projekt részeként Sirok település egy szakaszán már kijelölésre került. A Sirokban található vár alapvetően is nagy létszámú turistát biztosító attrakció a település számára, melynek zömét kerékpárosok teszik ki.

A kerékpáros turizmusnak kedvez a Mátra- hegy közelsége, amely mágnesként vonzza az aktív szabadidős tevékenységre vágyókat.

3. A kutatás módszertana

3.1. Mátraderecske és térsége

Mátraderecske Heves vármegyében a Mátra északi lábánál található, a 24-es számú főút mentén, államigazgatási szempontból község, tudományos értelemben falu. Méretét tekintve középfalu, hiszen a népessége nagyjából 2000 fő. Külterületén javarészt mezőgazdasági tevékenység, ezen belül állattenyésztés (szarvasmarha) folyik. Kaszálók, legelők veszik körbe. Legfőbb nevezetessége a Magyarországon egyedülálló szén-dioxid gázfürdő a Mofetta, mely számos érszükülettal rendelkező beteget mentett meg a végtag amputációtól. Emellett Mátraderecskén található a Kanászvár, melyből csak egy csonk maradt meg az utókor számára. Van a településnek egy hagyományörző Palóc Háza, ahol palóc szerszámok, textíliák és egyéb használati tárgyak vannak kiállítva.

Kiemelkedő esemény a minden évben megrendezésre kerülő Palóc párnafesztivál, mely egy három napos programsorozat, ahol nem csak a hagyományokkal ismerkedhetnek meg az ide látogatók, hanem sok színes program is népszerűsíti a falut. A térség legszínvonalasabb rendezvénye, ahol számos híresség és banda adott már koncertet, mely nem csak a környékről vonzott látogatókat, sokan egészen messziről is hajlandóak idelátogatni és belépőjegyükkal támogatni a falut.

Mátraderecske több, mint 600 éves palóc múlttal rendelkező település Budapesttől 120 km-re, a Pétervásárai járásban található. A Heves megyéhez tartozó járás székhelye 2013-tól Pétervására. Területe 475,07 km², népessége 20 702 fő, népsűrűség 44 fő/km². A járáshoz egy város (Pétervására) és 19 község tartozik: Bodony, BükkSZenterzsébet, BükkSZék, Erdőkővesd, Fedémes, Istenmezeje, Ivád, Kisfüzes, Mátraballa, Mátraderecske, Parád, Parádsasvár, Pétervására, Recsk, Sirok, Szajla, Szentdomonkos, Tarnalelesz, Terpes, Váraszó.

3.2. Primer és szekunder kutatás módszertana

Kutatásomhoz során primer és szekunder adatgyűjtést egyaránt alkalmaztam. A primer kutatás célja, a szekunder adatgyűjtéssel ellentétben, hogy célzott információt kapjunk egy probléma vagy kutatási kérdés megválaszolása érdekében, mely saját vizsgálatra támaszkodik. A szekunder adatgyűjtéssel szemben a primer jóval hosszabb időtartamot ölel fel és a folyamat jelentősen komplexebb, még a szekunder gyorsan és könnyen elvégezhető.

Szekunder adatgyűjtésem során különböző, az általam kutatott témához kapcsolódó tematikus térképeket készítettem a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TEIR) adatbázisa alapján. A tematikus térképek hatékonyan jelenítik meg a területi adatokat, térbeli elhelyezkedés szerint szolgáltat különböző információkat, melyek alapján egyéb kapcsolatokat is felfedezhetünk, következtethetünk. A térképek segítségével a kutatási céloom mellett általánosabb, de a vizsgálathoz szorosan kapcsolódó információkat gyűjtöttem Mátraderecskéről és a térségről, amely összehasonlítási alapot biztosít.

A TEIR előnye a KSH-val szemben, hogy több, specifikusabb adat kinyerhető. Segítségével területi és települési statisztikai adatokat vizsgálhatunk, lehetőséget kínál olyan területi jellemzők megismerésére, mint gazdasági, társadalmi, természeti és épített táji környezet tulajdonságai.

Primer kutatásom kvantitatív módszerrel végeztem, kérdőíves megkérdezés formájában, melynek alapvető előnyös tulajdonsága, hogy nagy sokaságot szólít meg származó és a válaszadás széleskörű. Szisztematikus mennyiségi adatgyűjtést biztosít, mely számszerűsíthető, továbbá nem megterhelő a kitöltő számára. Hátránya a szubjektív értelmezés, korlátozott válaszadás, valamint a válaszadók esetleges őszinteségének hiánya.

3.3. A kérdőíves vizsgálat

A kérdőívem online, közösségi médiában osztottam meg, mert úgy gondoltam itt tudom elérni leginkább a kívánt célcsoportom, akik a falusi turizmust üdülésként választó turisták. A felmérés 25 kérdésből áll, mely lényegében a preferált desztinációkra és a kapcsolódó szolgáltatásokra is rákérdez és mindössze 5-10 percet vesz igénybe a kitöltése. Összesen 108 fő adott választ. A megfigyelés időtartama 2024. szeptember - októberben zajlott le.

A kérdésekhez mérten a válaszadásra különféle módszereket alkalmaztam volt egyszeres, és többszörös válaszadási lehetőség, többségében zárt és néhány nyitott kérdéssel. Több skálás választást is használtam, melyből számszerűsíthető adatok nyerhetők ki és a megkérdezettek preferenciáinak vizsgálatára alkalmasak.

A kérdőív kitöltésében a nők voltak segítőkészebbek, a válaszadók csaknem 80%-a nő volt, tehát a mintavétel nem reprezentatív. A 46-60 év közötti korcsoport aránya a legmagasabb. Ebből következik, hogy a falusi turizmus az idősebb korosztály számára kelt legnagyobb érdeklődést. A 18-30 év közötti korosztály aránya a legkevesebb, tehát a fiatalok körében nem feltétlenül a falusi turizmus a legkedveltebb turisztikai forma. Hátrányosan hat a

vidékfejlesztésre a tény, hogy a fiatal korosztály csekély hangsúlyt fektet ezen életformára. A vidék elnéptelenedéséhez és hanyatlásához vezet. A turisztikai szakembereknek ez ellen kellene tenni azért, hogy az erőforrások megfelelő kihasználásával ezen korcsoport számára is érdekes attrakciókat alkalmazva felhívják a vidék szépségére a figyelmet, valamint bizonyítani, hogy nem csak a város lehet izgalmas.

A kitöltők 23,1%-a mátradereskei lakos, 82,4% Heves vármegyei, melyből 63,9% a Pétervásárai járásban lakik és mindössze 17,6% kitöltő adott választ az ország többi részéről. Ez főleg a közösségi médiában történő megosztásnak köszönhető, ahol túlnyomórészt az ismerőseim segítettek. A kérdőíves felmérésem egyik korlátja az volt az idő szűkében, hogy nem volt alkalmam a személyes megkérdezésre a helyi turista központokban.

Felülreprezentáltak a felsőfokú végzettséggel rendelkezők, csaknem a válaszadók fele rendelkezik diplomával. A magasabb végzettséggel rendelkezők általában nagyobb figyelmet fordítanak arra, hogy szabadidejüket nyugodt, csendes, természetközeli környezetben töltsék, törekednek a minőségi kikapcsolódásra. Ez összefüggésben van azzal, hogy a hétköznapiakban javarészt stresszes, nagyobb felelősséggel járó munkát végeznek, főleg nyüzsgő városokban. Továbbá feltételezhetően a sokaság ezen szegmense irodai munkát végez, melyből kifolyólag a szabadidejét aktív kikapcsolódással töltené szívesebben, melyre a vidéki turizmus számos kielégítő lehetőséget biztosít.

A beosztás tekintetében a többség (51,9%) alkalmazott, őket követik 17,6%-kal a nyugállományban lévők. A vezető beosztású dolgozók, vállalkozók és diákok közel azonos arányszámot képviselnek és csupán 1,9%-a munkanélküli a kitöltőimnek.

A vidéken és városban élők aránya 70:30, ebből az adatból arra következtethetünk, hogy a vidéken élők segítőkészebbnek bizonyulnak a városiaknál.

A kérdőíves vizsgálat kvantitatív adatbázisa lehetőséget biztosított összefüggésvizsgálatok elvégzésére is. Ezeket különböző szempontok alapján végeztem el, a leglátványosabb eredményeket az szolgáltatta, amikor a válaszadók korcsoportjának hatását mértem meg a válaszok eltérő eloszlására vonatkozóan. Ehhez keresztábra elemzést alkalmaztam, amely két kategorizált változó összefüggéseinek kimutatására alkalmas. Ezáltal rá tudtam mutatni a táblázatban az elvárt és a megfigyelt értékek eltéréseire. Az összefüggések szignifikanciáját Khi-négyzet próba segítségével igazoltam. Az elfogadható szignifikanciaszintet maximum 0,05-ban határoztam meg.

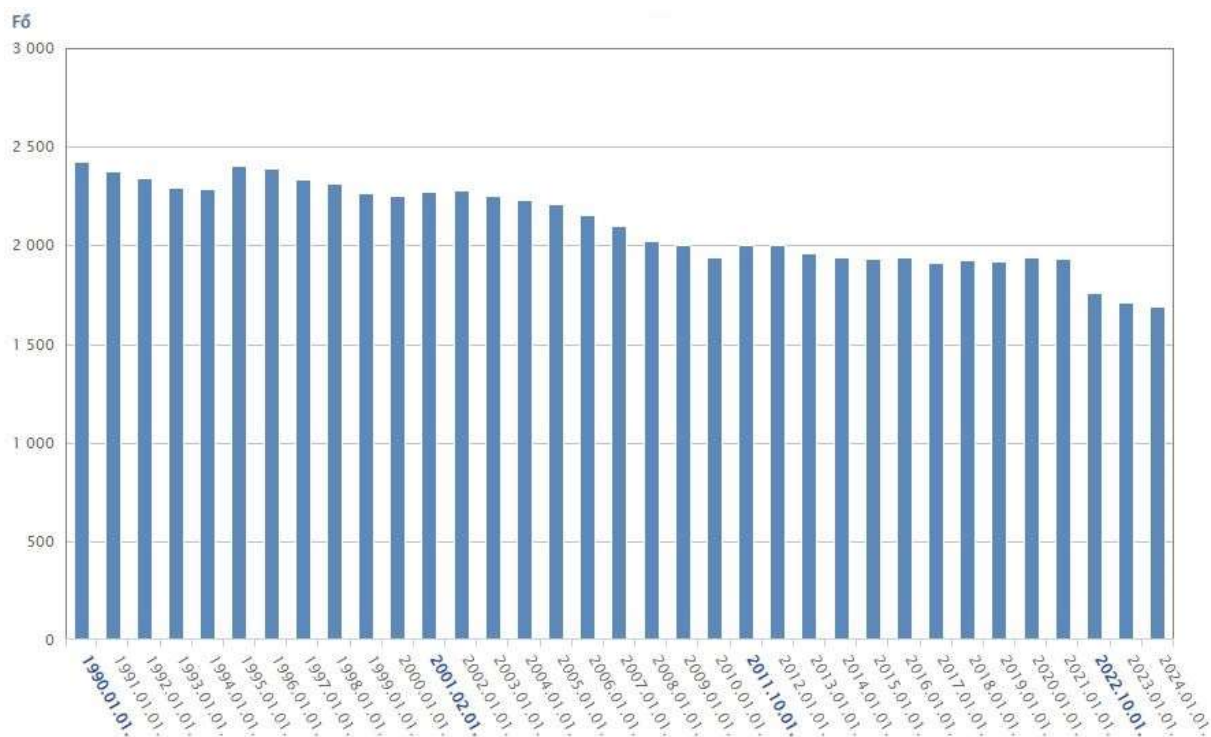
4. Eredmények és értékelésük

4.1. Szekunder kutatás eredményei

Mátraderecske lakónépessége jelentős változáson ment keresztül az 1990 és 2024 közötti időszakban. A '90-es évek közepén kiemelkedő, 2400 fő körül mozgó népessége volt a településnek, ami ezt követő folyamatos csökkenés mellett 2008-tól 2000 fő alá esett. A lakosság számának esése az elmúlt két évben vált drasztikussá, mely mára már nem éri ez az 1800-at (2.ábra). A jelenség az elvándorlásnak és elöregedésnek egyaránt köszönhető.

2. ábra Mátraderecske népessége (1990-2024)

(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

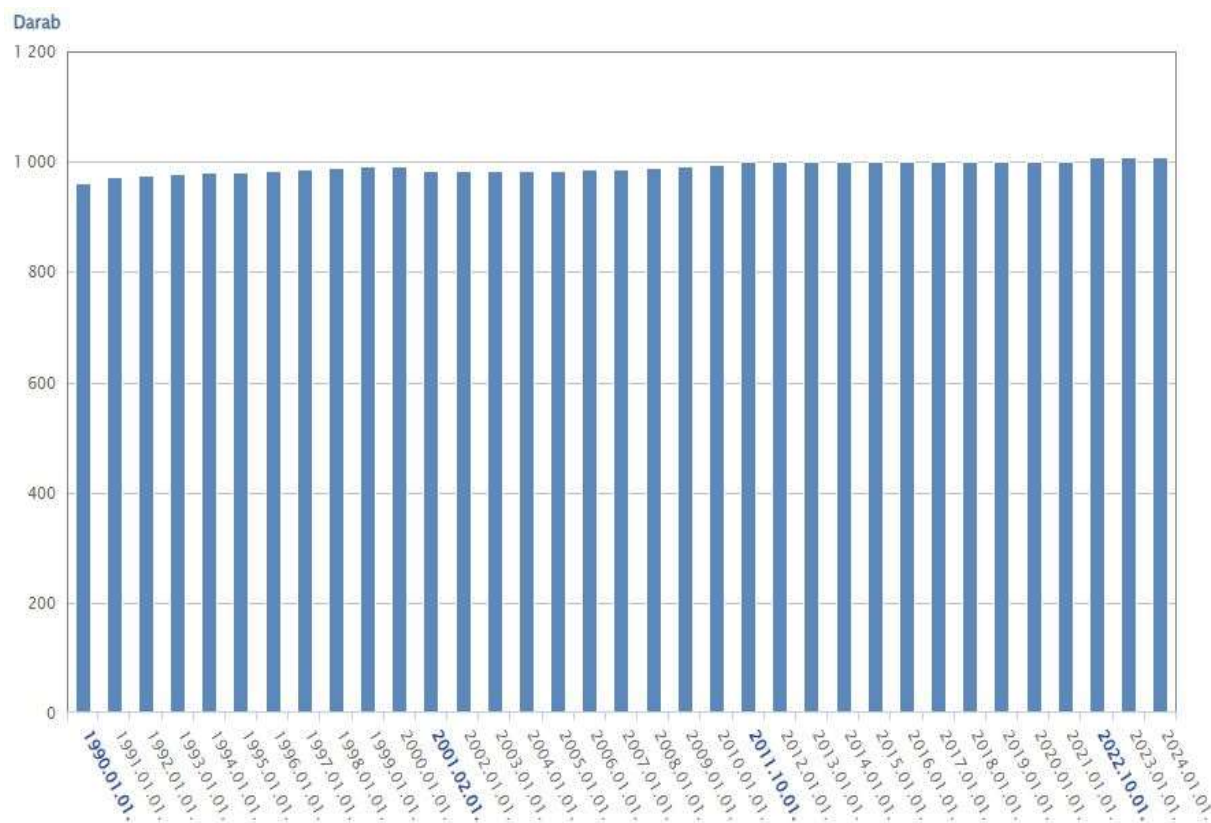

A település népessége és a lakások száma fordított arányosságban áll egymással. Bár a lakosok száma csökkenő tendenciát mutat, ezzel szemben a lakások száma növekszik (3.ábra), ugyan ez utóbbi volumene kismértékű. A két adat összefüggése a kiadó lakásokban rejlik. A faluban jelentős mértékben jelen van az idegenforgalom, a magas turista szám szignifikáns mennyiségű kiadó ingatlant eredményez. Mindemellett a visszatérő, jó módú nyugdíjas vendégek egy része lakást is vásárolt a településen, ahova évente egyszer-kétszer vagy akár többször is ellátogat, de nem lakóhelyként üzemel.

A további üresen álló ingatlan is potenciális szálláshelyként funkcionálhat a helyi turizmus támogatását szolgálhatja. Ezenfelül vállalkozási lehetőséget biztosít ezzel munkahelyet és megélhetést teremtve a helyi lakosoknak.

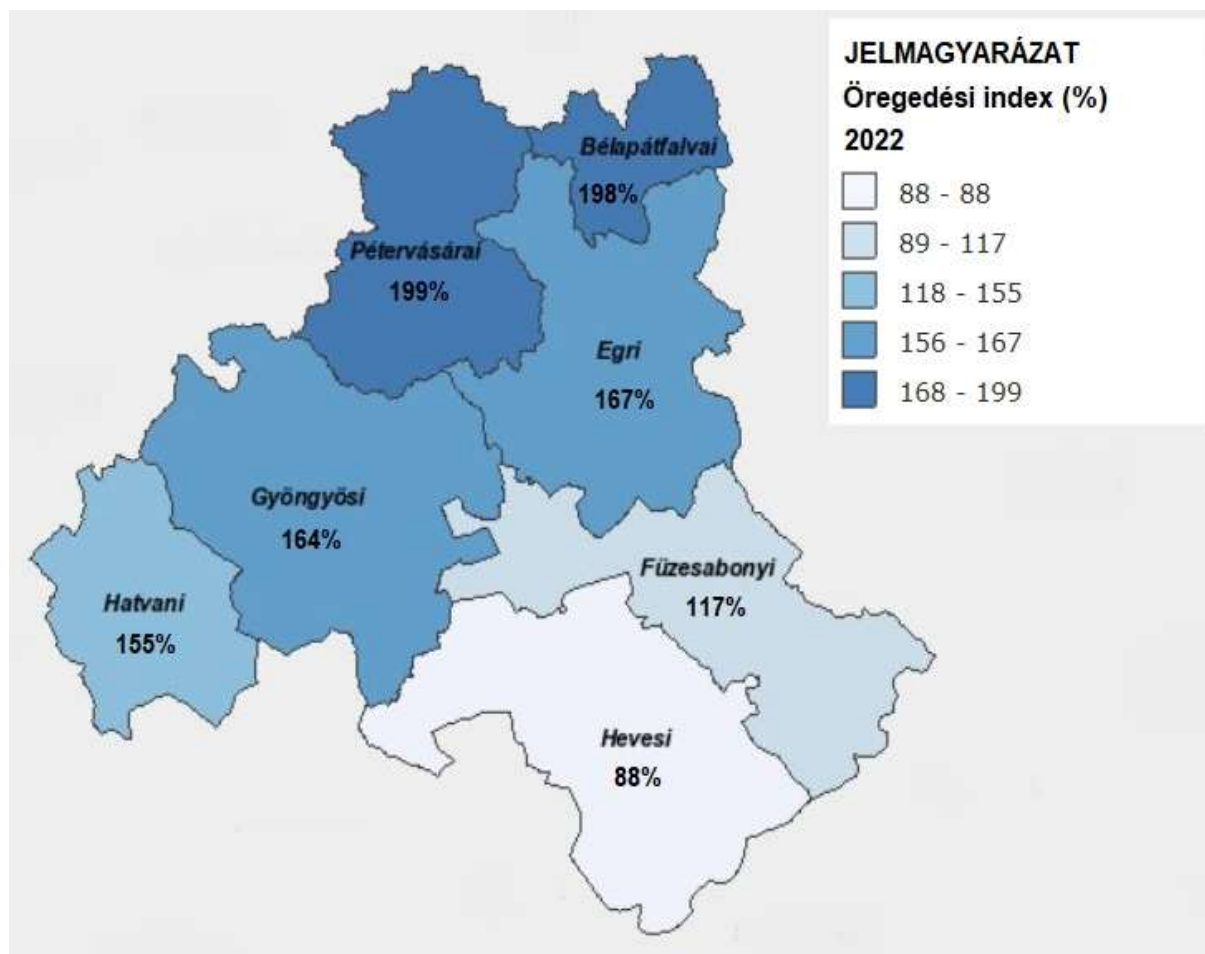
3. ábra Mátraderecske lakásainak száma (1990-2024)

(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

Heves vármegyén belül a Pétervásárai járásban a legmagasabb az öregedési index, 199%, ezt követi a Bélapátfalvai járás (4. ábra). A kiugró érték egyik bizonyítéka, hogy a fiatalok körében vonzóbb lakóközegnek bizonyul a város, ahol több a továbbtanulási, szórakozási és munkahelyi lehetőség. A vidéki településekhez pedig javarészt az idősek ragaszkodnak, illetve az ott biztos munkahellyel rendelkező lakosok. Mind ehhez hozzájárul a járás településeinek fejlesztési elmaradottsága a többi járáshoz képest. A térségben a helyi fejlesztések csak az utóbbi egy-két évben léptek elfogadható szintre, mellyel próbálják a településeket versenyképes szintre emelni, mi több a fiatalok számára is vonzóvá tenni.

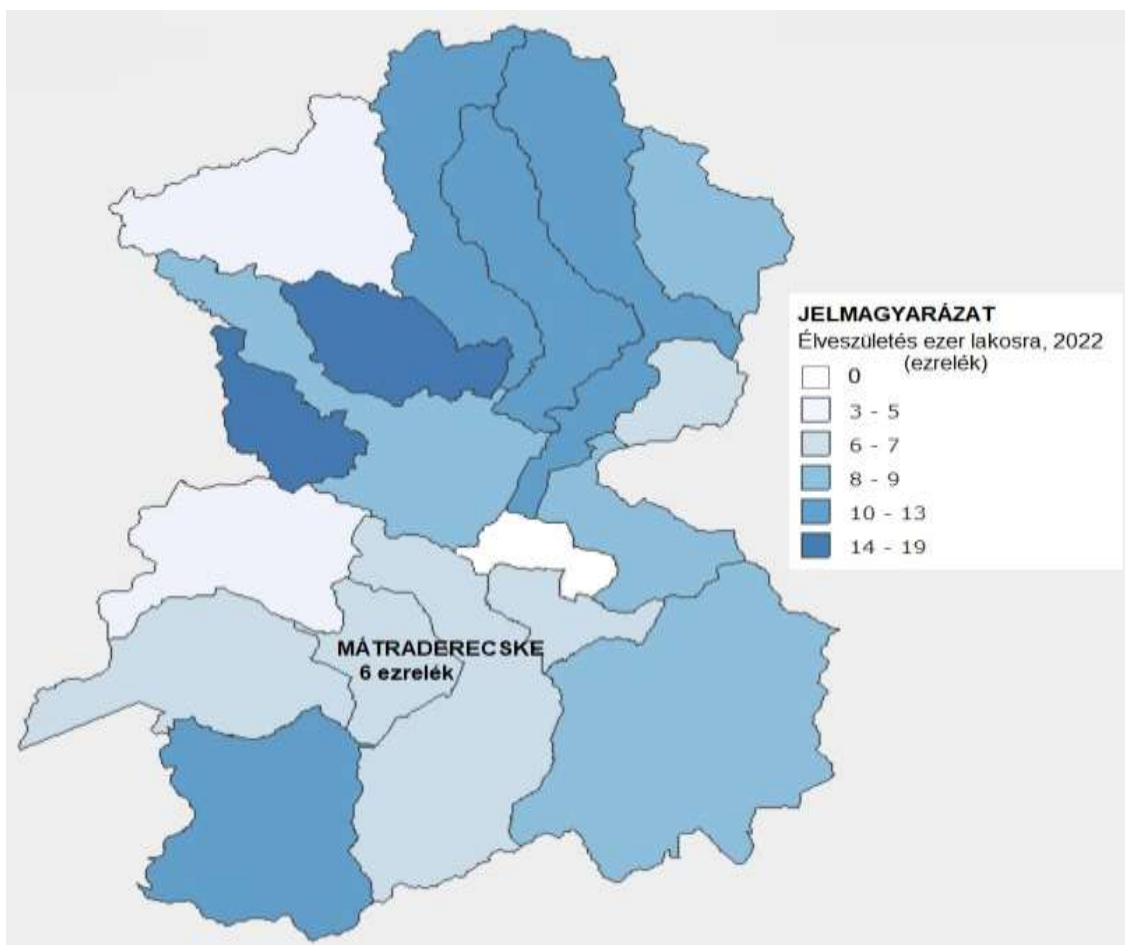
4. ábra Heves vármegye öregedési indexe (2022)
(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

Az előreagedés nagyfokú mértékét alátámasztó másik tényező a térségbeli élveszületések alacsony aránya, melyet az 5. ábra szemléltet. Ebből is látszik a fiatalabb korosztály jelenlétének hiánya.

Mátraderecskén az ezer lakosra jutó élveszületés 2022-ben mindössze 6 ezrelék (5. ábra), ami azt jelenti, hogy 1000 főre 6 születés jutott az adott évben. Ez az alacsony arányszám több tényezővel is összefüggésbe hozható. Az egyik ilyen tényező a térségben élő romák magas száma, akik az születések többségét adják. Szociális területen szerzett tapasztalataim alapján szembesültem azzal, hogy a kisebbség nem elfogadható életkörülményeikre hivatkozva a különböző településeken élő rokonsághoz és barátokhoz jelenti be lakcímét, ahol a környezet lehetővé teszi születendő gyermekük felnevelését. Ennek ellenére a valódi otthonukat nem hagyják el. Ezen cselekedet torzítja az élveszületésekről kapott valós képet. Ugyanakkor sokan a szomszédos településekre házasodnak, ami ugyancsak a korábban említett esetet generálja.

5. ábra Élveszületések száma a Pétervásárai járásban (2022)
(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

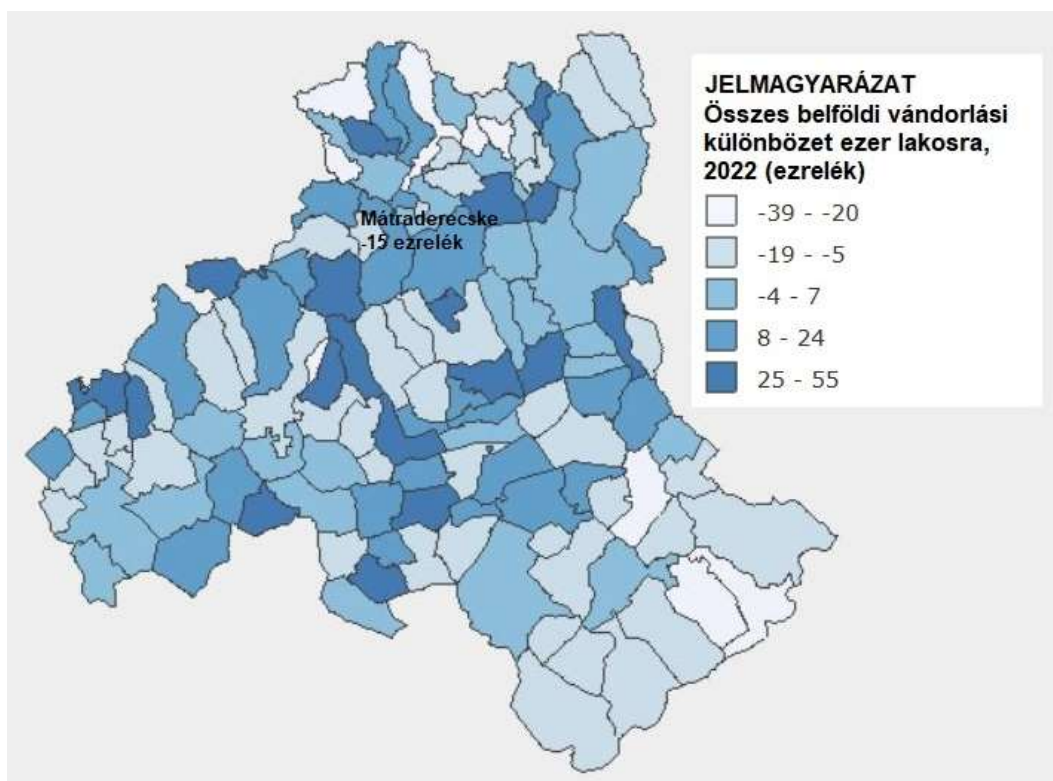

Heves vármegye foglalkoztatással kapcsolatos mutatószámai az országos átlagtól kedvezőtlenebbül alakulnak. Tovább szűkítve a kört a Pétervásárai járásra tovább romlik a helyzet. A térségben kevés a munkalehetőség, a legközelebbi nagyobb város pedig távolabb van, ami utazást igényel. Ennek elkerülése végett sokan a városokba vagy annak közvetlen vonzáskörzetébe költöznek, vagyis elvándorolnak. Nem ritka eset, hogy külföldre költöznek a jobb megélhetés reményében. Mátraderecskén is magas az elvándorlások aránya (6. ábra), innen sokan Egerbe költöznek.

Tovább erősíti a település elhagyását az alacsony jövedelem, mely 1750 ezer Ft/fő éves nettó jövedelmet jelentett 2022-ben (7. ábra). Ugyan ezzel Mátraderecske a középmezőnyt képviseli Heves vármegyén belül. A 7. ábrán jól látható, hogy a legmagasabb jövedelem a nagyobb városokban, mint Eger, Gyöngyös, Hatvan és azok szomszédos településein van. A városok melletti települések kedvező jövedelmi helyzetét a városok külső zónáiba települt gyárak és multinacionális cégek garantálják.

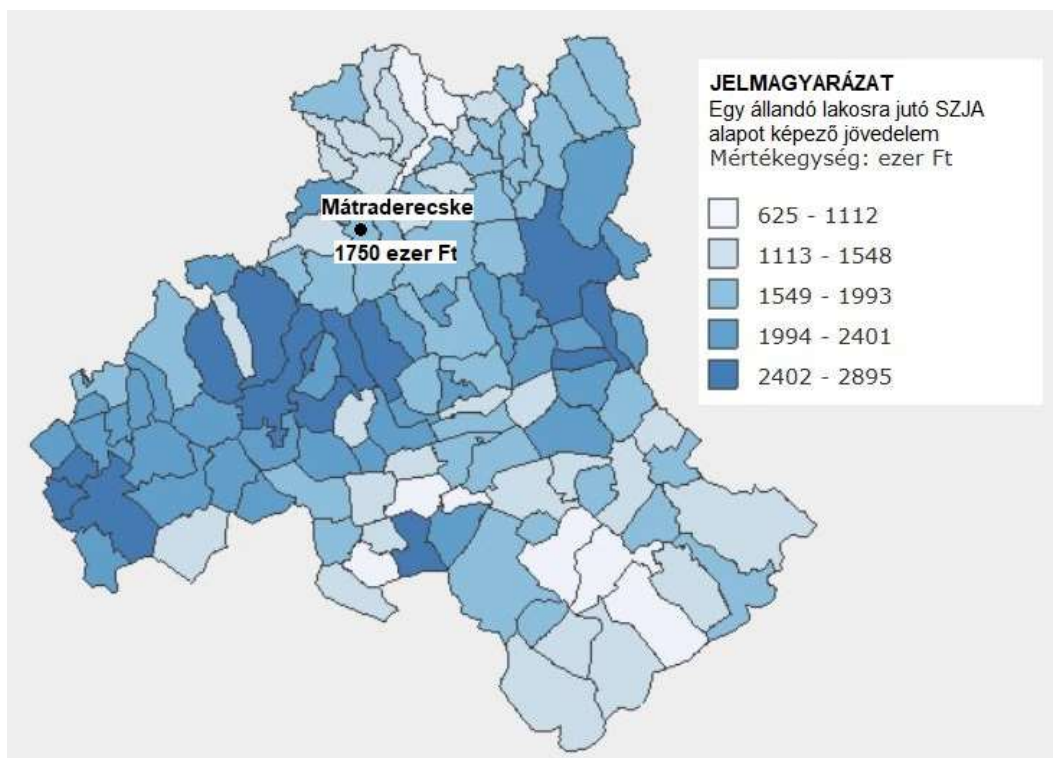
6. ábra Összes belföldi vándorlási különbözet ezer lakosra, 2022 (%)

(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

7. ábra Heves vármegye jövedelmi helyzete (2022)

(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

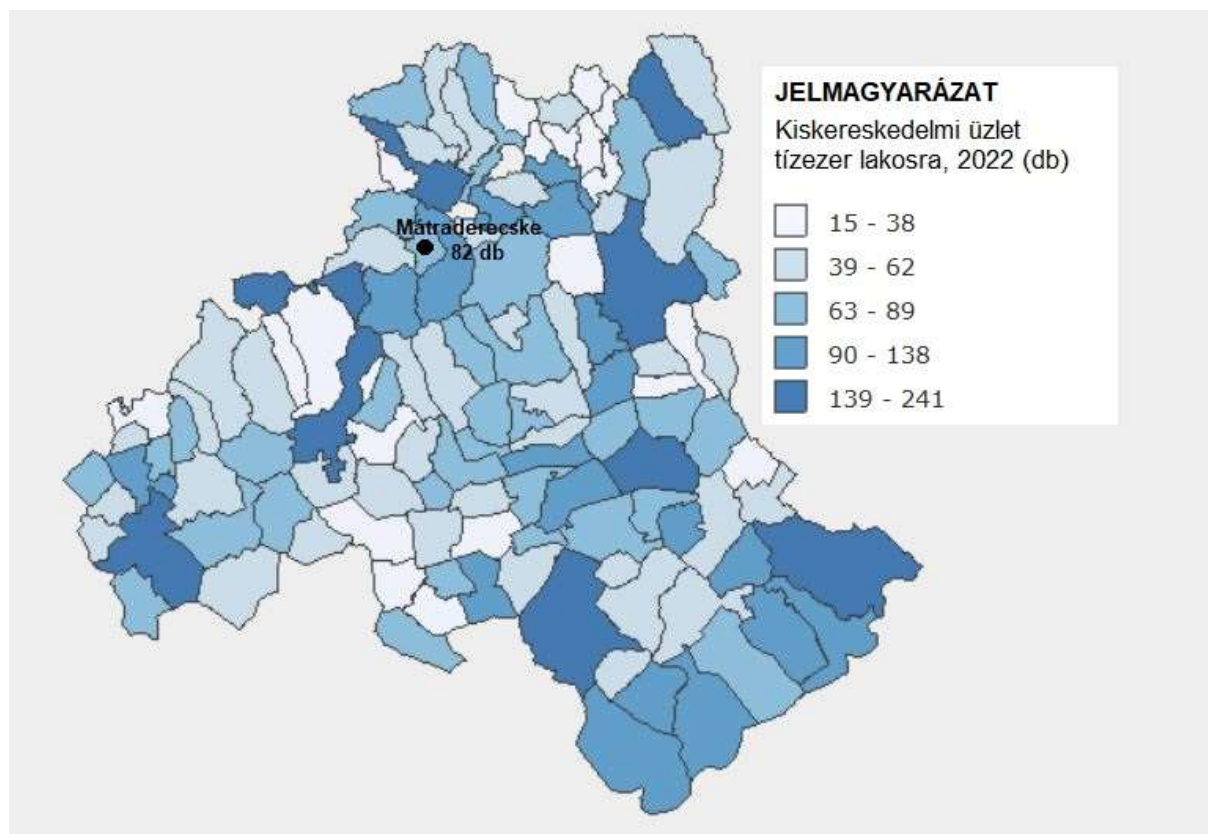

Mivel a települések turisztikai vizsgálatát folytatom, ezért releváns a kiskereskedelmi üzletek jelenléte is, mert a turizmusnak multiplikátor hatása van. Tehát a turisták a szálláshelyen kívül más szolgáltató egységeket is igénybe vesznek. Az idegenforgalom ezen szokásait a primer kutatásom részeként fogom elemezni.

A 2022-es évben Mátraderesckén 82 db kiskereskedelmi egység jutott tízezer lakosra (8. ábra), amely 1800 fős lakosságnál 14-15 üzletet jelent. Ez a viszonyszám alapvetően kielégítő egy átlagos település esetében.

Összehasonlításképpen a kiugró értékek a megye legnépszerűbb turisztikai desztinációira jellemzőek természetesen a városok mellett (8. ábra). Északon Szilvásváradon a legmagasabb a tízezer főre jutó üzletek száma, a megye déli részén ez az attribútum Poroszlóra teljesül. Szilvásvárad turisztikai virágzását a Szalajka-völgynek és a Lipicai Lovasközpontnak köszönheti, ahol a gasztronómia is nagy horderejű. Poroszló elsőrendű vonzerejét a Tisza-tó biztosítja, ahol mindenféle vízzel és természettel kapcsolatos igény kielégíthető. Ezenkívül itt található az országosan ismert Tisza-tavi Ökocentrum is.

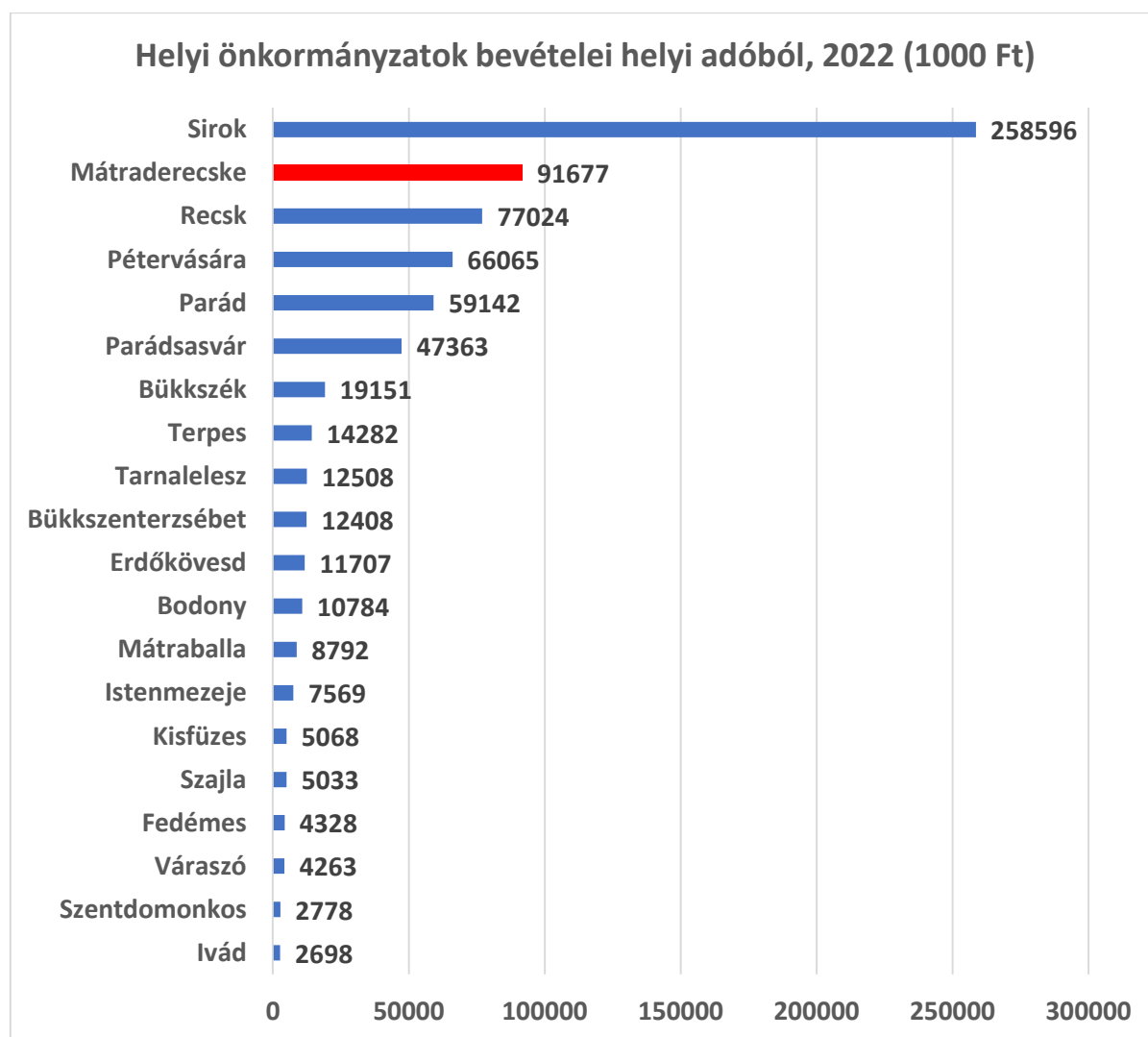
8. ábra Heves vármegye kiskereskedelmi üzleteinek megoszlása tízezer lakosra (2022)
(Forrás: KSH adatbázisa alapján saját szerkesztés)

Adatgyűjtésem során elemeztem a Pétervásárai járás egyes településeinek önkormányzatához befolyt helyi adóbevételeket a 2022-es évre vonatkozóan. Nem meglepő módon Sirok jut a legmagasabb összegű, adójellegű bevételhez (9. ábra), hiszen ezen a településen fellelhető a Liskó völgyben több gyár, köztük két külföldi tulajdonú nagyvállalat is. Következésképpen a realizált bevétel főleg iparüzési adóból származik. A településen három adónem van jelenleg érvényben: helyi iparüzési adó, idegenforgalmi adó és magánszemélyek kommunális adója. Mátraderecske második ebben a rangsorban, ugyan jócskán lemaradva Siroktól, számszerűsítve ez mindösszesen a 34,5%-os adóhozamot jelent (9. ábra). Itt a helyi adók kiegészülnek telekadóval a Sirokihoz képest. A járáson belüli második legmagasabb adóbevételt a településen működő Leier téglagyár jóvoltából éri el.

9. ábra Helyi adóból származó bevételek a Pétervásárai Járásban (2022)

(Forrás: TEIR adatbázisa alapján saját szerkesztés)

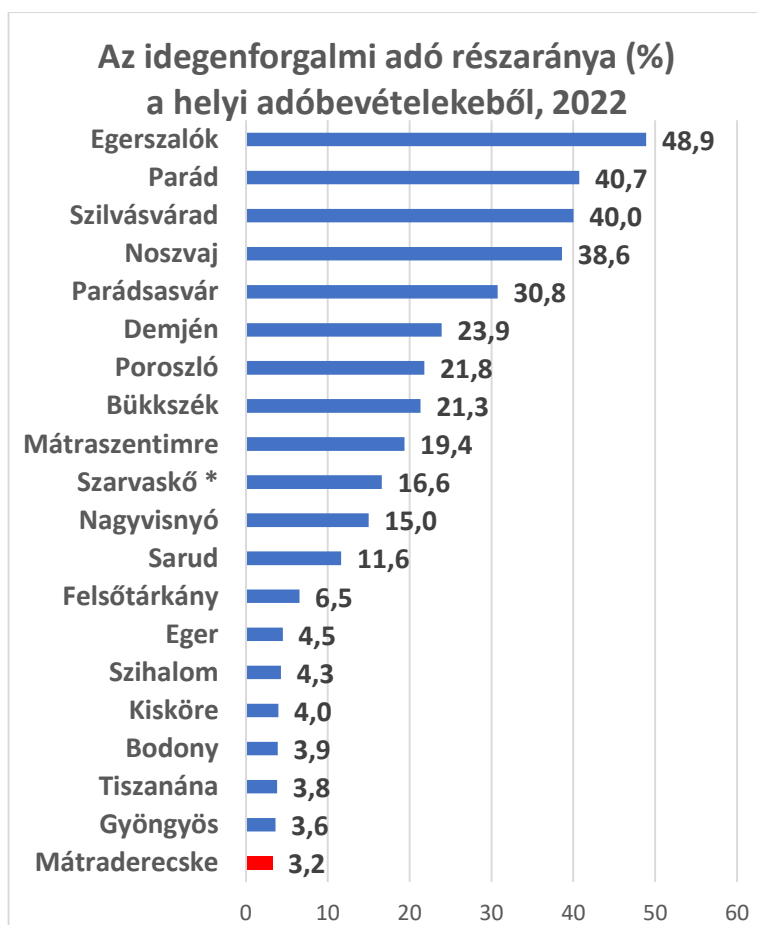
Az összes adóbevételhez képest megnéztem az idegenforgalmi adó részarányát megyei szinten. Mátraderecske 20. helyet foglalt el 2022-ben ebben a sorban (10. ábra).

Az első helyen Egerszalók áll, ami nem meglepő, hiszen a község fő bevételi forrását az idegenforgalom teszi ki. Nem mindennapi turisztikai attrakciót tudhat magáénak a település, itt található az egész Európában is egyedülálló sódomb, melyből a világon ezen kívül még kettő van Törökországban és Amerikában. A sódombhoz tartozik egy híres szállodalánc a Hunguest Saliris Hotel, évszaktól függetlenül működő fürdőkomplexummal, mely a legnagyobb fürdő- és wellness központ a Heves vármegyében. A nevezetességre építve a turisztikát számtalan kiadó apartman és szálloda üzemel a községben.

A Pétervásárai járás települései közül Parádon, Parádsasváron és Bükkszéken is 20% feletti az idegenforgalmi adóbevétel részesedése a helyi adóbevételektől. Ezek a települések fontos szerepet kaphatnak a jövőben a térségi együttműködések kiépítése kapcsán.

10. ábra Az idegenforgalmi adó részaránya a helyi adóbevételekből Heves vármegyében (2022)

(Forrás: TEIR adatbázisa alapján saját szerkesztés)

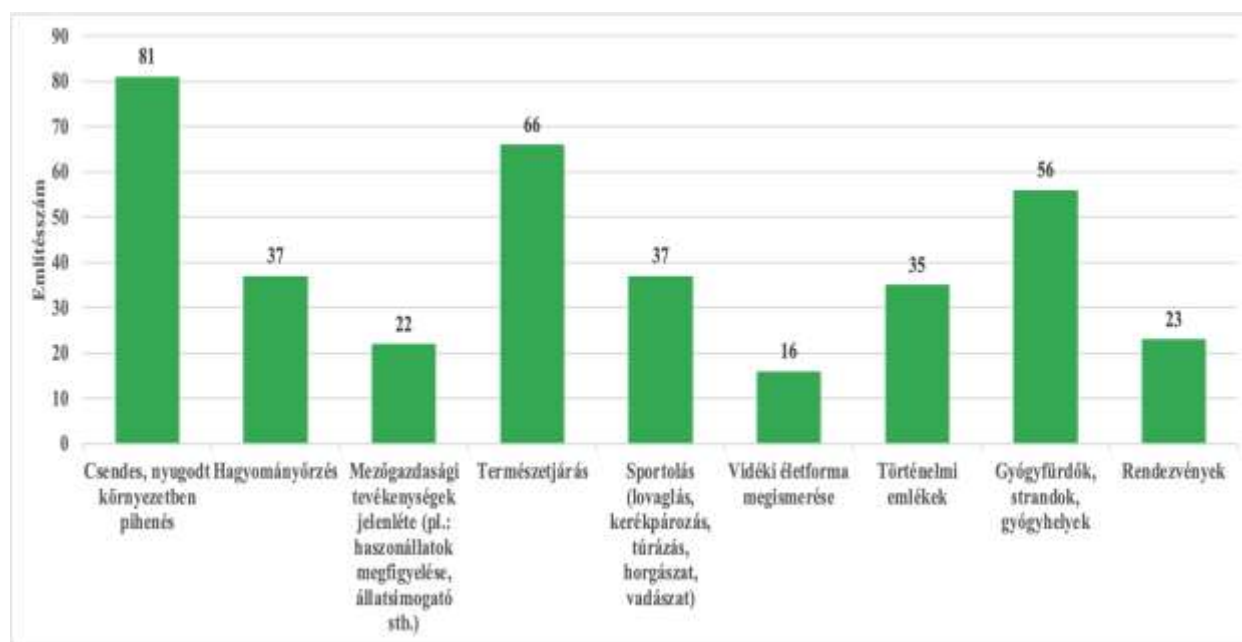
4.2. A primer kutatás eredményei

Kérdőíves megkérdezésemből megbizonyosodtam afelől, hogy a falusi turizmus gazdaságban betöltött szerepe kulcsfontosságú. A turizmus gazdasági szerepét a kitöltők több, mint 40%-a tartja nagyon fontosnak még a többség település- és területfüggvénye alapján ítéli meg.

Ahogyan a szakirodalmi elemzésemben is utánajártam a falusi turizmus számos lehetőséget foglal magában, több csoportra lehet bontani, mely egyén függő, hogy ki miért választja ezt a fajta kirándulási módot. Erre vonatkozóan a kézzel fogható választ kaptam a kitöltéseimből, hogy a csendes, nyugodt környezetben való pihenés miatt teszik le voksukat a falusi turizmus mellett, ami 75%-os többséggel az élmezőnyt képviseli, de nem sokkal követi a természetjárás és a gyógyfürdők, strandok, gyógyhelyek (11. ábra). Ennélfogva a falusi turizmus egyet jelent a békében, csendben történő, zavartalan kikapcsolódással a természet közvetlen közelségében.

11. ábra A vidéki turizmust választól célja

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

Nem véletlen, hogy a gyógyászat miatt is sokan keresik fel a falvakat, a legtöbb gyógyászati úticél vidéken található. Erre jó példaként szolgál az általam választott település és környéke, a Mofetta Mátraderecskén, Parádfürdön is találunk ilyen helyet, a Parádfürdői Állami Kórház intézményén belül, ami az ország legnagyobb tapasztalattal rendelkező rehabilitációs központja. Egy kicsit távolabb utazva Mátraházán a Mátrai Gyógyintézet szintén egy országosan elismert szanatórium.

Nem elhanyagolható az aránya azoknak, akik a hagyományőrzést, sportolást és történelmi emlékek jelenlétét preferálják utazásuk során. A sportolás az aktív turizmuson belül van jelen, amit 34,3% választott. A térségben a túrázás és kerékpározás mellett nincs más opció sportolásra, legalábbis nem elterjedt körben. Ebből is a túrázás a jelentősebb, melyhez színvonalas új túraútvonal párosul. Mivel a felmérés azt mutatja, hogy a sportban lenne potenciál fejlesztésen belül bővíteném a lehetőségek körét.

Szakirodalmi kutatásomra hivatkozva a lovaglás számos pozitív tulajdonságot hordoz, jótékony hatással van a fizikumra és a lélekre. Lovasként és lovasoktatóként az a tapasztalatom, hogy a lovaglásra nagyobb igény lenne, mint azt gondolnánk. Már maga a lovak jelenléte is egy attrakciónak számít, amit mi sem bizonyít jobban, mint az általam gyakran tapasztalt eset. Lovaim Szajlán a Bükkszék felé vezető úton tartom, ahol sok turista halad át. Nem egy esetben találkoztam olyanokkal, akik megálltak a lovaknál, csak azért, hogy megcsodálják őket és kommunikációból kiderült, hogy vidékhez képest ritkaságnak tartják a lovak jelenlétét. Ebből arra a következtetésre jutottam, hogy a lovasturizmusnak nagyobb figyelmet kellene szentelni és akár a Pétervásárai Járásra kiterjedő szolgáltatást létrehozni. Ez a szolgáltatás összeköthető lenne a Recsken készülődő családi élménycentrum projektjével, kiegészítésként ott is bővíthető lenne az attrakciók köre gyermekek pónilovagoltatásával és vezetett lovastúrázással a Búzásvölgyi tó körül.

Több kitöltő tartja szem előtt a rendezvényeket, amelyből Mátraderecske és környező települései nem szűkölködnek. Az utóbbi néhány évben a térség rendezvényeinek tárháza folyamatosan bővül. Mátraderecskén híres Palóc Párnafesztivál mellett már Borvarázs elnevezésű színvonalas kulturális programnak is otthon ad. A járás központja és egyetlen városa, Pétervására úgyszintén évről évre több rendezvénynek a színtere.

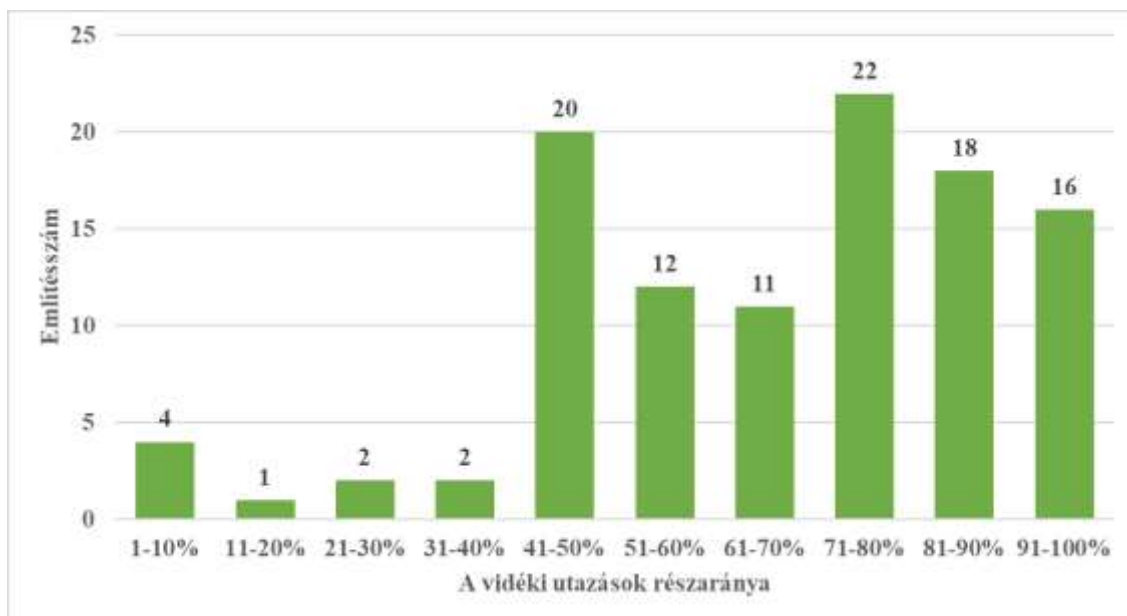
Mindenképpen említésre méltó, hogy a mezőgazdasági tevékenységek jelenlét sem hagyják figyelmen kívül, így fontos, hogy a több településen is fellendítsük az agroturizmust, ami jelenleg Bodonyban és Ivádon működik látványgazdaság keretein belül. A tapasztalat azt mutatja, hogy a vendégeknek van erre igényük, tehát érdemes ezt kihasználva a többi településen is megfontolni, mint vállalkozás bővítést. Mátraderecskén a mezőgazdasági ágazaton belül a szarvasmarhatenyésztés a főszerep, illetve ehhez kapcsolódó zöldségtermelés folyik, mindez gyönyörű környezetben. Tekintve az adottságokat és figyelembe véve az ágazat alacsony jövedelemtermelő képességét kiegészítő jövedelemhez juttatná a gazdákat, ha turisták számára is kínálnának szolgáltatásokat, mellyen a helyi gazdaságot is támogatnák.

A válaszadás megadott szempontok alapján volt választható, de lehetőség volt saját indokot is megjelölni, amelyre összesen két válasz érkezett:

- „Tanulmányi szempontok (vidékfejlesztési agrármérnök hallgató vagyok).”
- „Nem jövök ki jól az emberekkel, itt pedig kevés van belőlük.”

Nagy szórású válasz érkezett a magyarországi vidéki célpontok preferenciáját illetően (12. ábra)

12. ábra A vidéki turisztikai desztinációk felkeresésének részaránya az összes turisztikai célú utazáson belül, a válaszadók által megjelölt százalékos értékek alapján (említésszám, n=108)
(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

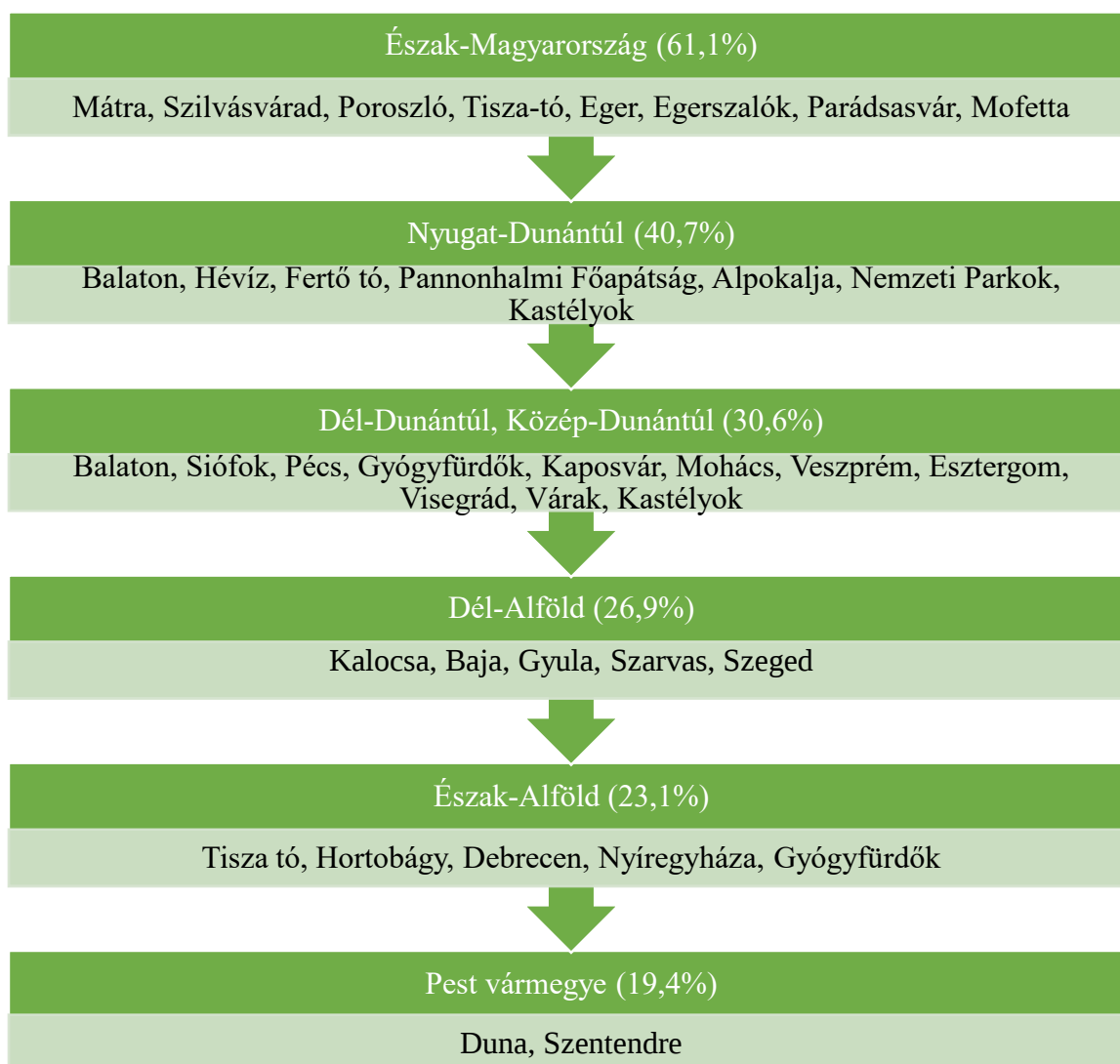
A legtöbb ember (61,1%) az Észak-Magyarországi régióban utazik szívesen, mely eredmény szoros összefüggésben van azzal, hogy a kitöltők több mint fele ugyanebben a régióban él. Elmondható, hogy az északi régió színültig van turisztikai kínálattal, de szerepet játszik ebben a döntésben az úticél közelsége is, vagyis az utazási hajlandóság. Megállapítható, hogy a többség desztináció választáskor azt is figyelembe veszi, hogy ne kelljen sokat utazni a kiszemelt helyre.

A válaszadók másik nagy csoportja nagyobb utazási hajlandóságot mutat, ők a Nyugat-Dunántúlra utaznának szívesen, 40,7%-ot képvisel választásuk (13. ábra). Az ország ezen részén található a Balaton csendesebb szakasza, Keszthely vagy kicsit távolabb Hévíz. Az

érdekeltség összefüggésben van azzal, hogy a válaszadók többsége az idősebb korosztályhoz tartozik.

Az alföldi és pesti régiókat aránylag kevesen választották, ennek lehetséges oka lehet, hogy ezeken a területeken inkább nagyobb méretű települések vannak, melyek már nem túl vidéki stílust képviselnek.

13. ábra Magyarország régióinak népszerűsége válaszadóim körében
(Forrás: Kérdőív válaszai alapján saját szerkesztés)

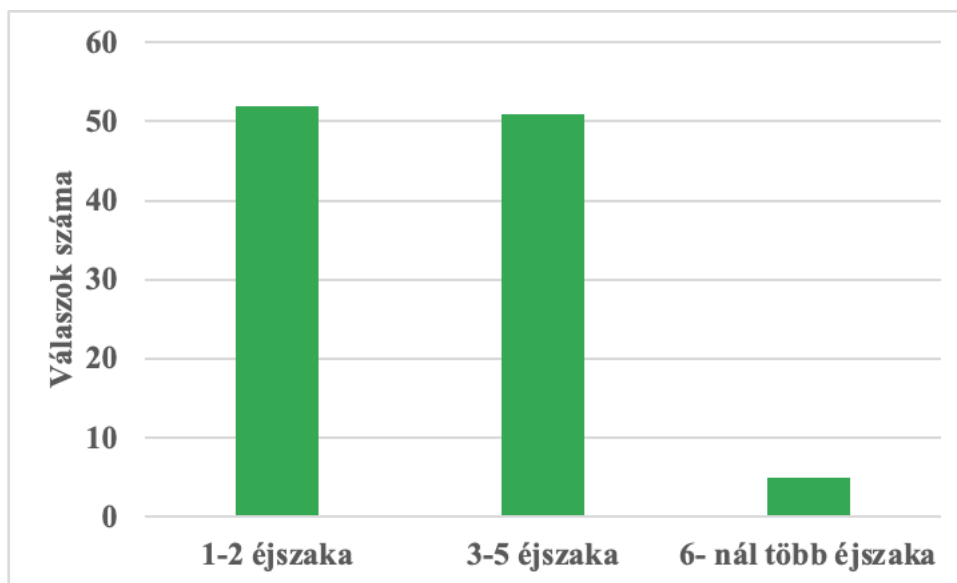

Általánosnak mondható, hogy belföldi utazások során eltöltött idő jóval rövidebb, mint egy külföldi utazás során. A kitöltők mintegy fele 1-2 éjszakát tölt el vidéki utazásai során, nem sokkal kevesebben pedig 3-5 éjszakát is maradnak (14. ábra). Kevesebb, mint 5% az, aki 6 éjszakánál többre is elutazik.

Véleményem szerint a rövid látogatásnak az egyik legfőbb oka a relatíve magas árak. Egy vidéki, erdei faházban eltöltött hétvége, ellátás nélkül majdnem annyiba kerül, mint egy tengerparti nyaralás teljes ellátással, utazással együtt. Úgy gondolom sokszor ez az oka annak, hogy csak 1-2 éjszakát engedhetnek meg maguknak a vendégek.

14. ábra Eltöltött vendégéjszakák száma

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A másik ok, hogy a belföldi utazást leginkább hosszú hétvégeként, kikapcsolódásként választják az emberek nem pedig nyaralásként. Mi sem bizonyítja ezt jobban, azon megfigyelésem miszerint a szálláshelyek parkolói pénteken délután kezdenek megtelni és vasárnap ebéd utánra már szinte üresen állnak a következő péntekig.

A hosszabb időre utazók általában a nyugdíjasok, akiknek van bőven szabadideje, valamint ezen szegmens gyakorta gyógyulási céllal utazik, mely során a kezelések kúraszerű időtartama indokolja a hosszabb tartózkodást. Az általam ismert gyógyászati központokban a javasolt kezelési idő 1-2 hét, mely kezdetben kevesebb, néhány nap, maximum egy hét volt, de egyeztetve a turizmussal foglalkozó vállalkozókkal rájöttek arra, hogy annak meghosszabbításával nagyobb előnyre tehetnek szert. Kölcsönösen ezzel a vendég számára is kedvezményekkel jár.

Annak érdekében, hogy a vendégéjszakák számát növeljék a többi szálláshely is tehetne olyan lépéseket, hogy például kedvezőbb árat szab ki hosszabb ott tartózkodás esetén vagy bizonyos éjszakák után ajándék extra szolgáltatásokat biztosít vendégei számára.

Annak ellenére, hogy többségében rövid időre utaznak el a válaszolók majdnem 64%-a gondolja úgy, hogy a falusi szálláshelyen alacsonyabbak az árak, mint városban, kevesebb, mint 30% szerint viszont nincs különbség az árak között.

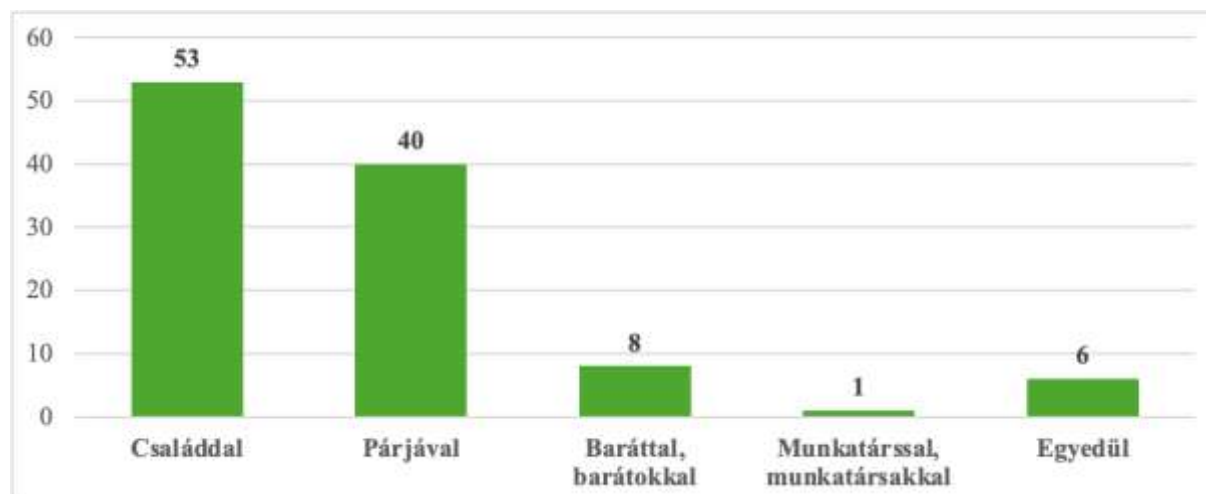
Vannak még olyan falusi vendéglátóhelyek, melyekre valóban igaz az, hogy kedvezőbb feltételeket kínálnak, mint városi társaik, azonban manapság egyre több új szállásadó jelenik meg a piacon, akik még a városi árakon is túltesznek, mondván, hogy a minőséget meg kell fizetni. Az ilyen helyek általában luxuskörülményeket kínálnak és általában kieső helyeken, zsákutcában, erdőben vannak, ahol senki nem zavarja meg a nyugalmat. Akad olyan réteg, akik pontosan ezt keresik vidéken és hajlandóak ezért többet fizetni.

Utazási céljaink és családi állapotunk határozzák meg azt, hogy kivel fogunk elutazni. Még fiatalon barát, barátok társaságában érezzük legjobban magunkat, ezáltal nagy eséllyel velük megyünk kirándulni is. Később, már felnőttként ez a párunkra korlátozódik majd családdá női ki magát.

A kitöltők életkorával összefüggésben van az, hogy a többség a családjával és a párjával szokott utazni (14. ábra). Az egyedül utazók mind 46-60 és 61-től idősebb, érdekes, hogy azok a válaszolók, akik baráttal szoktak utazni szintén ugyanezen korcsoportokba tartoznak. A középkorú nők jellemzően szívesebben mennek barátokkal, kollégákkal üdülni, melynek egyik magyarázata lehet a korosztályban előforduló magas válási arány.

15. ábra Társaság az utazások során

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A mai rohanó világban az emberek napjai egyre nehezebben tervezhetők. Össze kell egyeztetni a munkát a családdal, gyermekekkel, épp ezért egy utazást sem könnyű megszervezni. Bárkinek

bármilyen közbejöhessen, ami miatt halasztania kell az utazást vagy lemondani, ami foglaló esetén veszteséggel jár. Manapság azonban már sokszor lehetőség van a 24 órán belüli lemondásra, illetve nem mindenhol szükséges foglaló kifizetése.

Kutatásomból is látszik az 50:25:25 arányból, hogy zömében csak hetekkel előre foglalják le szállásukat és 25-25% az, aki napokkal vagy hónapokkal előre tenné meg ezt. Nem érkezett olyan reakció, miszerint akár egy évvel korábban is foglalnának.

Saját tapasztalatom szerint is a legoptimálisabb választás az, ha hetekkel előre döntünk. Ekkor még van időnk bőven megszervezni a részletes napi programokat esetlegesen elrendezni munkahelyi, otthoni dolgainkat. Arról nem beszélve, hogy a last minute ajánlatok is általában 1-2 héttel az esedékesség előtt szokott elérhetővé állni, melynek során jóval kedvezőbbek a kínálati feltételek.

Ahhoz, hogy meghozzunk egy ilyen jellegű döntést, információgyűjtésre is szükség van. Utazási szándékom céljának körülhatárolása a döntési folyamat első lépése. Ezt követően mielőtt kiválasztok egy desztinációt minden esetben alaposan körbejárom a hely nyújtotta lehetőségeket, a környékbeli látványosságokat és amennyiben eldöntöttem, hogy adott hely lesz kirándulásom úticélja szálláshelyet keresek. Mivel szeretem megfigyelni mások véleményét, így a közösségi médiához fordulok elsőként tájékozódásomhoz, ahol különböző csoportok vannak erre a célra, melyben megosztják saját élményeiket. Emellett a szolgáltató weboldalát is alaposan görcső alá veszem és a kettőt összehasonlítva hozom meg végső döntésem.

Csak úgy, mint a kitöltőim, akik hozzám hasonlóan gondolkodnak: 61,1% a szolgáltatók weblapján tájékozódik és 60,2% a közösségi médiához fordul. Megközelítőleg 50% az, aki az ismerősöktől jut tájékoztatáshoz.

Ezek az arányok megegyeznek a részletesebb információgyűjtéssel, kiegészülve azzal, hogy néhányan turisztikai irodát is felkeresnek.

A falusi turizmus fogalmára, mint az a szakmai részben is látszik, nincs egységes definíció, mindenkinek mást jelent és másképpen értelmezi. Számomra a falu jelenti az otthont, nyugalmas természetközeli farmon. Mindig is fontosnak tartottam a természetet, állatszeretemből kifolyólag pedig nélkülözhetetlennek tartom azok jelenlétét. Családi gazdálkodóként, szántóföldi növénytermesztőként és lovas szakemberként más életformát én nem tudnék elképzelni magamnak és családomnak. Ezáltal a turizmusban is ezeket a feltételeket keresem.

Kérdőívemben megkérdeztem erről másokat is, hogy mit gondolnak a falusi turizmusról, melyre szabad válaszadási lehetőségük volt, azonban vannak, akik a kérdőív egyéb kérdéseiből vették át válaszukat.

Említésszám alapján összesítettem a válaszokat, melyben a fontossági sorrend elsőhelyezettjének kategóriája a „Csend és nyugalom”, a válaszadók 59,5%-a asszociál erre, amikor falusi turizmusról beszélünk. Elvárás tehát vidéki utazás során, hogy csendes, nyugodt fogadja a turistákat vidéki üdüléseik alkalmával. Sokan azért választják turisztikai célként a falusi turizmust, hogy a hétköznapiok nyüzsgéséből, a város zajától elszakadjanak.

Másodikként 32,4% a „Természet, szép táj, állatok” csoportra gondol, még 24,3% „Pihenés, vendégszeretet” -ként írja le. A hagyományörzés és történelem mindössze 9 esetben merült fel, ami lényegesen kevés. Ebből látszik, hogy a megkérdezettek véleménye szerint a vidék tisztább környezettel rendelkezik, mint egy városi helység. Továbbá releváns szempont, hogy vidékre érkezve állatokkal találkozassanak. Lakóhelyemtől nem messze A Sirokot és Szajlát összekötő főút mentén juhokat tartanak, mely lassan már turisztikai látványosságnak számít, olyan sokan állnak meg, hogy fotót készíthessenek velük.

Azok, akiknek legfőbb gondolatuk a pihenés és kedves fogadtatás, szintén a városból menekülnek, ahol az emberek stílusa jócskán eltér a vidéki attitűdtől. Az egyedi válaszok fennmaradó részét nem lehet csoportosítani, azok differenciálódása miatt, de kiemelném közülük az alábbiakat, melyek komplex gondolatot tartalmaznak és nem csak szavakkal írják azt le:

- „Egy olyan turizmus forma, melyet sok Magyarországon élő, vagy csak ideutazó embernek támogatnia kellene. Számos falu, község nem is olyan ismert, mint a nagyobb városok és azok hagyományai, eseményei. Továbbá a falusi vendéglátás sokszor sokkal kellemesebb, meleg hangulatú és érezhetjük azt, hogy haza értünk.”
- „Az adott hely szokásait figyelembe véve keresek programokat! Szeretem a kedves vendéglátókat, szokásaikat!”
- „Fontos, hogy az emberek megismerkedjenek az adott település szépségeivel, látnivalóival.”
- „Változatos, minden tájegység saját nevezetességet, saját történelmet hordoz magával.”

Számos kutatás foglalkozik a vidéki turizmussal és annak hatásaival. Vidékfejlesztési agrármérnök hallgatóként én is számos tudományos írást tanulmányoztam a témában, kiemelt figyelemmel a gazdaságra gyakorolt hatására. Véleményem szerint a falusi turizmus bármely

település gazdasági helyzetét képes javítani amennyiben erre megfelelő stratégiát alkalmaznak és a helység erőforrásait optimálisan használják ki a turizmus fellendítésének érdekében. A megkérdezettek 98,1%-a ért egyet abban, hogy falusi turizmussal javítható egy adott település gazdasági helyzete. A maradék 1,9% nem tudja megítélni.

A kérdőív egyik kérdésében 14 állítást kellett értékelni 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 a legkevésbé az 5 pedig a nagyon fontos. A kapott válaszok rendszerezése után az eredményt a tisztaság megléte vezeti 4,7-es átlaggal. Alapvető elvárás a tiszta környezet, mely a turisztikai desztinációra és a szálláshelyre egyaránt vonatkozik. Kiábrándító, maradandó élményt nyújt, ha egy rendezetlen koszos szálláshely fogad a várva vár utazás során, ami a helység imázsára is negatívan hat.

Ezt 4,5-ös átlaggal szorosan követi a barátságos emberek jelenlétének fontossága. Hasonlóan előnyben részesítik a közbiztonságot, a csendes nyugalmas környezetet. Egyetemesen releváns szempont a kedvező árfekvés, helyi ételkülönlegességek és a helyi termelők elérhetősége.

Falusi kikapcsolódás választásakor nem kívánatos komponens a nyüzsgés és az éjszakai élet nyújtotta lehetőségek.

A legnagyobb szórás a tömegközlekedéssel való elérhetőség relevanciájában mutatkozott legnagyobb mértékben. Ennek magyarázata, hogy a válaszadók nagy részének idősebb kora miatt valószínűsíthető, hogy nincs jogosítványa vagy már nem vezet. Ez az utazás tömegközlekedéssel kivitelezhető. Egyéb esetben autóval közlekednek, mellyel bárhová eljuthatnak.

A kollektíven hangsúlyos értékektől eltekintve egyéb fontos tényezők is meghatározó szempontot képviselnek a desztináció választás során.

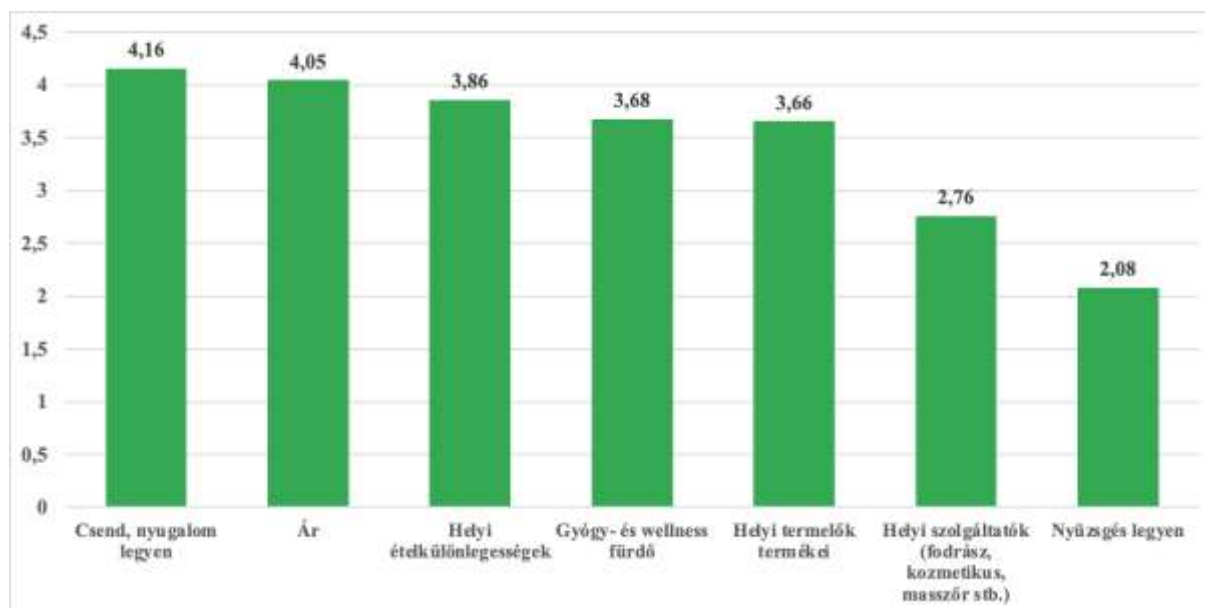
A gasztronómia hordereje a turizmusban már megvitatott terület, itt pedig bebizonyosodik, hogy kifejezetten az adott helyre jellemző ételspecialitásokra is leszűkíthető a téma. Az 5 fokozatú értékelés lapján 3,86-os pontszámot gyűjtött (16. ábra).

Korábban 51,9%-os válaszaránya volt a gyógyászati céllal vidékre érkezőknek melyet az egyes tényezők relevanciáján alapuló kérdésben is stabilizáltak. Ezen értékelés során 73,6%-os fontossági arányra emelték fel a korábbi eredményt.

A helyi szolgáltatások, mint fodrász, kozmetikus stb. üdülés alatti rendelkezésre állásának szórása 1,35, ami relatíve nagy. Bővebben kifejtve a válaszok között vannak, akiknek nagyon fontos, illetve ezzel ellenben sokaknak kevésbé számít.

16. ábra Releváns szempontok desztinációválasztás során

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A vidéki sportolási lehetőségeket vizsgálva is készítettem értékelést (17. ábra). A természetben töltött idő és az aktív testmozgás kombinálására a legjobb stratégia a túrázás. A túrázás hatalmas előnye, hogy költség- és helyhatékony megoldás még egy-egy utazás közben is azáltal, hogy nem igényel komolyabb felszerelést, elég csupán egy kényelmes cipő és ruházat.

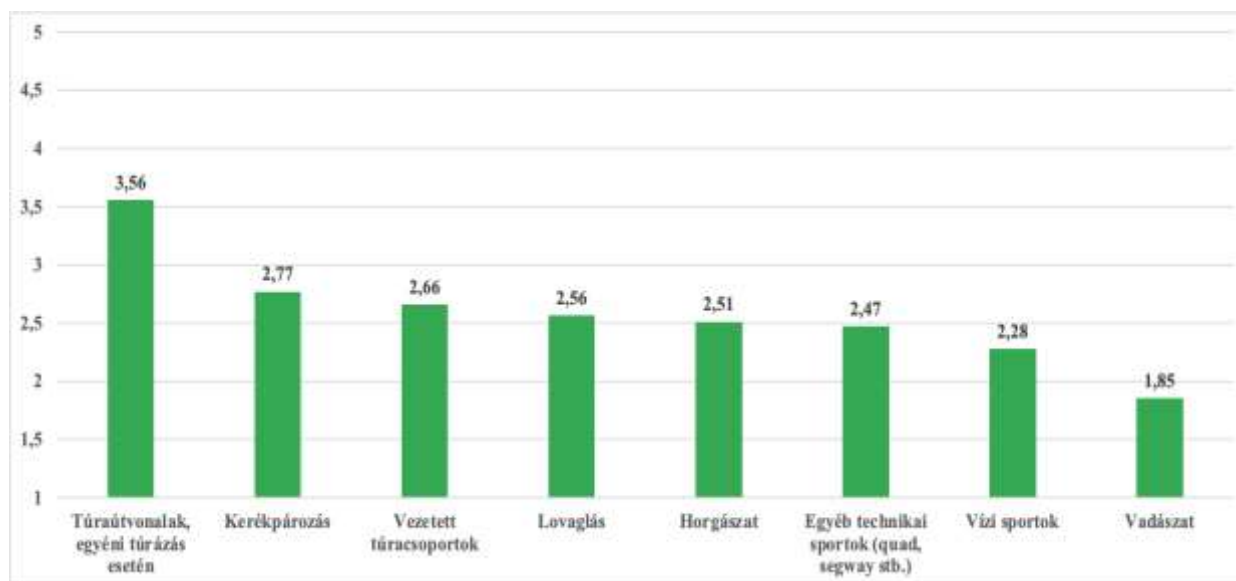
Kerékpározni szinte bárhol lehet, de ha azt tiszta levegőn, kevésbé forgalmas helyen kívánjuk tenni a vidék nyújt megoldást. A kerékpározás igen népszerű a vidék sportolási adottságai között, nem hiába épült köré külön turizmus típus. Bonyolultabb ugyan a kerékpár szállítása miatt, mely komolyabb infrastruktúrát igényel.

Fordulatos megállapítást indukált a vadászatra érkező értékelés. Annak ellenére, hogy a vadászat kizárólag vidéken űzhető sport, mégis a 108 válaszadóból 57 szerint egyáltalán nem fontos. Az alacsony érdekeltséget eredményezheti, hogy a felszerelések igen magas költséggel járnak, arról nem beszélve, hogy erre alkalmas gépjármű is szükséges a helyszínre jutáshoz és a szállításhoz egyaránt.

A lovaglás és horgászat popularitása a középmezőnyt képviseli, azonban az értékelésre adott visszajelzések szórása nagy, tehát erősen érdekeltségfüggő sportnak számít mindkettő. A horgászat inkább a férfiak sportja, a lovaktól meg sokan tartanak. Mivel a kérdőívet lovascsoportban is megosztottam az értékelésekben ez visszaüt.

17. ábra Egyes sportolási lehetőségek fontossága, 2024

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

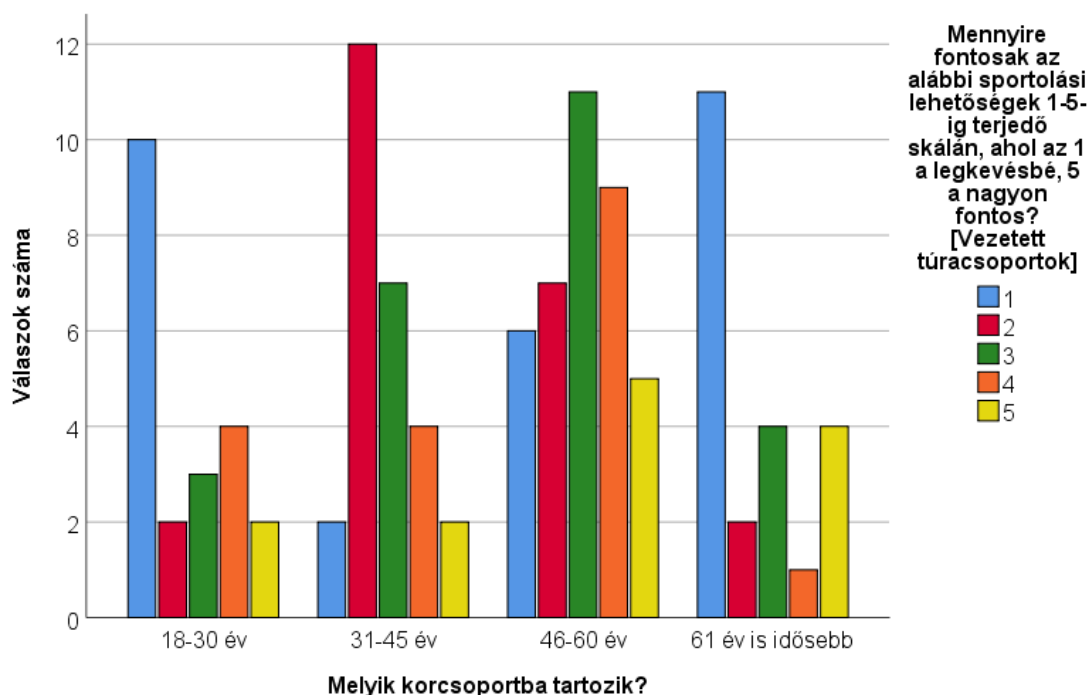

A sportolási lehetőségek közül a vezetett túrák munkaalkalmat, megélhetési lehetőséget biztosíthatnak a helyben élők számára, akik jelentősebb helyismerettel rendelkeznek, továbbá a természeti és kulturális értékekről részletesebb információkat oszthatnak meg az érdeklődő turistákkal. Erre ma már a Mátra hegység területén is több példát találunk, köztük a Mátraderecskével szomszédos Parádon is bevezetésre került ilyen szolgáltatás. Keresztábra elemzés segítségével megvizsgáltam, hogy életkor alapján mely korcsoportok preferálják leginkább a vezetett túrákat ($\chi^2=29,242$; $df=12$; $p=0.004$). A Khi-négyzet próba arra mutatott rá, hogy a korcsoportok között szignifikáns különbség mutatható ki, a vezetett túracsoportokat a 46 és 60 év közötti korosztály ítélte a leginkább fontosnak (18. ábra).

A vizsgálatom eredményei több esetben arra mutattak rá, hogy az idősebb korosztályok körében népszerűbbek a falusi turizmus keretében elérhető szolgáltatások. Emiatt a fejlesztési célok meghatározása kapcsán kiemelten fontosnak tartom a fiatalabb korosztályok megszólítását. Akár önállóan utaznak, akár a család idősebb tagjaival együtt, lényeges lehet számukra is vonzó szolgáltatásokat biztosítani. Ilyenek lehetnek az újszerű, speciális eszközök bérletét lehetővé tevő technikai sportok, erre jó példát szolgáltatnak a 4 Évszak terepsegway túrák a Mátrában és az ERoller-pont Parádon. A kérdőíves vizsgálat egyértelműen azt támasztotta alá, hogy ezek a szabadidős tevékenységek a 30 évesnél fiatalabbak körében a legnépszerűbbek (19. ábra), amit a Khi-négyzet próba szintén alátámasztott ($\chi^2=21,918$; $df=12$; $p=0.038$).

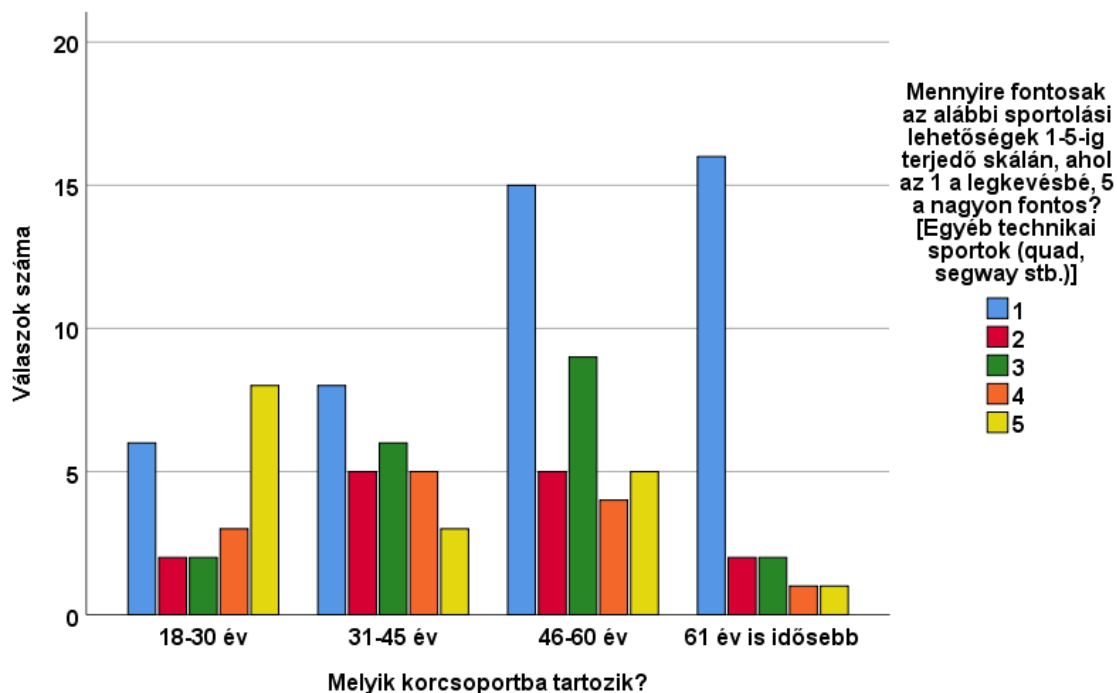
18. ábra Vezetett túracsoportok fontosságának megítélése az egyes korcsoportokban

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

19. ábra Az egyéb technikai sportok (pl. quad, segway) fontosságának megítélése az egyes korcsoportokban

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A turizmus multiplikátor hatása indukálja, hogy üdülés alkalmával egyéb, helyi szolgáltatásokat is igénybe veszünk. Ezt a kitöltők 77,8%-a is alátámasztja, akik igénybe vesznek helyi szolgáltatásokat utazásaik során.

A falusi szálláshelyeken általában önellátás van, melyből adódóan szükségesség válik a helyi boltok és éttermek felkeresése. A gasztronómia eleve is a turizmus része, alkalmat biztosít a helyi ételspecialitások megismerésére. A válaszokból kiderült az is, hogy többen eleve olyan desztinációt választanak, amelyek közelében tájjellegű ételeket kóstolhatnak. Nem feltétlenül fontos, hogy közvetlen a településen legyen étterem, csupán annak vonzáskörzetében. Az egy csomópontba tartozó településeken, mint amilyen a Pétervásárai térség is, egyébként sem mindenhol van étkezési lehetőség. Ez nem is lenne ésszerű, hiszen a helyiekből képtelenség lenne fenntartani, de még a nagy turistaforgalom sem lenne képes jövedelmezővé tenni, mivel az éttermi étkezés alkalmanként szokás.

A korábban említett önellátás értelmében a szálláshelyeken főzési lehetőség biztosított, melyhez a helyi boltot vagy termelőt is szükségszerű lehet bevonni. A helyi termelők nagyobb népszerűségnek örvendenek, főleg a városból érkező turisták körében, akik nagy valószínűséggel nehezebben jutnak ilyen cikkekhez. Persze ez nem csak a városiakra igaz, a helyi termelők portékáit mindenki szereti a kitöltésekből levont konzekvencia alapján. Megkérdezésem 96,3%-ában válaszolták azt, hogy vásárolnak helyi termelőtől.

78,7%-os arányban feldolgozott élelmiszereket vesznek, mint sajt, húсарu, lekvár, édesség, 68,5% italt, szörpöt, pálinkát, bort, sört. Fent nevezett kézműves termékek magas vásárlási arányát okozza, hogy előszeretettel viszik ajándékként is őket. Utazásaimról szuvenírként zömében helyi specifikus italokat és feldolgozott élelmiszerkülönlegességet hozok a család részére.

Szintén magas a nyers élelmiszert (tojás, zöldség, gyümölcs stb.) vásárlók aránya, 58,3%. Minden területnek megvannak helyspecifikus termései, mint például szabolcsi alma, csányi dinnye, kalocsai paprika stb. A területi különbségek eltérő termésminőséget eredményeznek, mely eltér az általunk megszokottól. Ezért van az, hogy szívesen fogyasztjuk a más térségről származó élelmiszert, amit utazás során szerezhünk be.

Viszonylag magas az aránya a dísz tárgyat előnyben részesítők rátája, melyek előnye, hogy maradandó emléket őriz az utazásról, hátránya pedig, hogy nincs haszna. Főleg az idősebb korosztály választása.

Használati tárgyat, ruhát, ékszereket és kiegészítőket lényegesen kevesebben vesznek, mellyel egyetértek. Összességében elmondható, hogy ezek a termékek jelentősen drágábbak, mint bolti

társaik, azonban nincs különbség közöttük és a minőség is gyakran alacsony. Nem egy esetben találkoztam ugyanazzal a termékkel a boltban, mint a kézműves helyi árusnál.

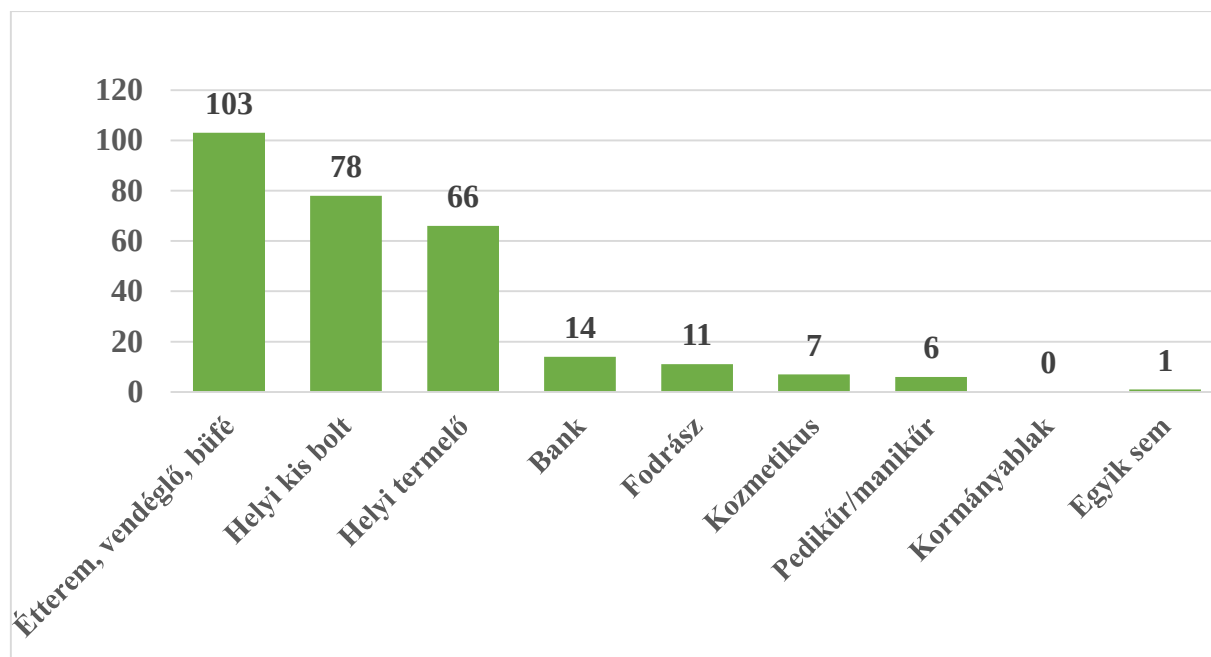
A játékok esetén is hasonló a helyzet, vagy a boltban veszi meg a helyi eladó is vagy pedig valóban sajátkezűleg készített terméket kínál, ami viszont idejétmúlt, haszontalan, mint például a fa tank.

Amikor helyi szolgáltatásról beszélünk üdülésünk alkalmával nem csak a szállásra, étkezésre és élelmiszer beszerzésre gondolunk, számos kínálat tartozik ide. Vizsgálatomban csak a leggyakoribbakat soroltam fel: étterem, vendéglő, büfé, helyi kis bolt, helyi termelő, bank, fodrász, kozmetikus, pedikűr/manikűr, bank, helyi kis. bolt, kormányhivatal. Többszörös válaszadási lehetőség volt, melyben az egyéb kategóriában meglehetett nevezni más igénybe vett szolgáltatást is.

A nagytöbbség, számszerűsítve a válaszadók 95,4%-a étterem és vendéglátó egység szolgáltatásait választja üdülés során (20. ábra). A gasztronómia és tájjellegű ételek relevanciája itt is megmutatkozik. A levont következtetés az, hogy utazás során mindenki szeretné kipróbálni a helyre jellemző ételeket. A lokális kis bolt és termelők pótolhatatlan jelenléte szintén felmerül.

20. ábra Utazás során igénybe vett szolgáltatások (említésszám alapján, többszörös válaszadási lehetőség, n=108)

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A banki szolgáltatásokat már csak 13% veszi igénybe (21. ábra), de ezzel mégis negyedik a sorban. A városi szolgáltatóknál mindig hosszas sorban állás fogad, épp ezért vannak, akik inkább vidéken intézik hivatalos ügyeiket. Ha már hivatalos ügyekről van szó nem véletlenül került bele a kormányablak ügyintézés a válaszok közé, melyre meglepetésemre nem érkezett voks. Kormányablak szakügyintéző tapasztalatom bizonyítéka, hogy igen is sokat intéznek hivatali ügyeket utazás alkalmával. Ezen felül vannak olyan is, akik csak ezért utaznak vidékre, mert itt gyorsabb és barátságosabb az ügyintézés.

A szépségipari szolgáltatók nem keltettek nagy érdeklődést, azonban ezen helybéli szolgáltatókkal történő beszélgetéskor hangzott el, hogy bizony a vendégkörük nem elhanyagolható arányban idegenforgalomból áll. Javarészt a Mofettába érkező idősebb hölgyek tartanak igényt fodrászra.

Hasonló a helyzet a Parádfürdői Kórház körzetében is, ahová viszont kozmetikus és fodrász helybe érkezik. Az itteni kozmetikustól jutott tudomásomra, hogy a kereslet itt a kozmetikai szolgáltatások esetén magasabb, mint a fodrászatra vonatkozó. Ezen szakmai információk vezéreltek arra, hogy ezen szolgáltatásokra rákérdezzek kutatásomban.

Egyéb válaszként a dohánybolt és a kemping érkezett. Nem dohányzó ember lévén meg sem fordult a fejemben, hogy a dohányárut forgalmazó üzlet bizony kiemelten fontos a dohányzók számára, mely kiskereskedelmi egységből már a legkisebb településen is találhatunk legalább egyet.

A városi desztinációkkal összehasonlítva szintén 1-5-ig terjedő skálán lehetett jellemezni, hogy mennyire értenek egyet az állításokkal. A kitöltők tapasztalatai alapján 4,19-es átlag értékeléssel a többség álláspontja, hogy barátságosabb körülmények vannak vidéken, mint városban (21. ábra). Az emberközpontú, kedves bánásmód több válasznál is visszaköszön. Az A nyugodtabb vidéki életmód kiegyensúlyozottabb életet eredményez, melynek következtében az ember hangulata és közérzete is jobb. Ezen hatások eredménye a barátságosabb, toleránsabb viselkedés, melyet az idelátogatók is tapasztalhatnak. Mint azt már korábban is tudattam Mátraderecske gazdaságát az idegenforgalom nagy mértékben segíti, mellyel az idegenforgalommal dolgozó vállalkozók, magánszemélyek is tisztában vannak. Mivel számukra ez jelenti a megélhetést már ez is indokot ad a turistákkal szembeni barátságos viselkedésre. Az embereken túl maga a környezet is barátságosabb, a rendezett épületekkel, virágos udvarokkal melegséget árasztanak nem úgy, mint egy zsúfolt nagy épületekkel teli több emeletes beton építmény, ahol a zöld növényzet hiánya is rideg képet alkot.

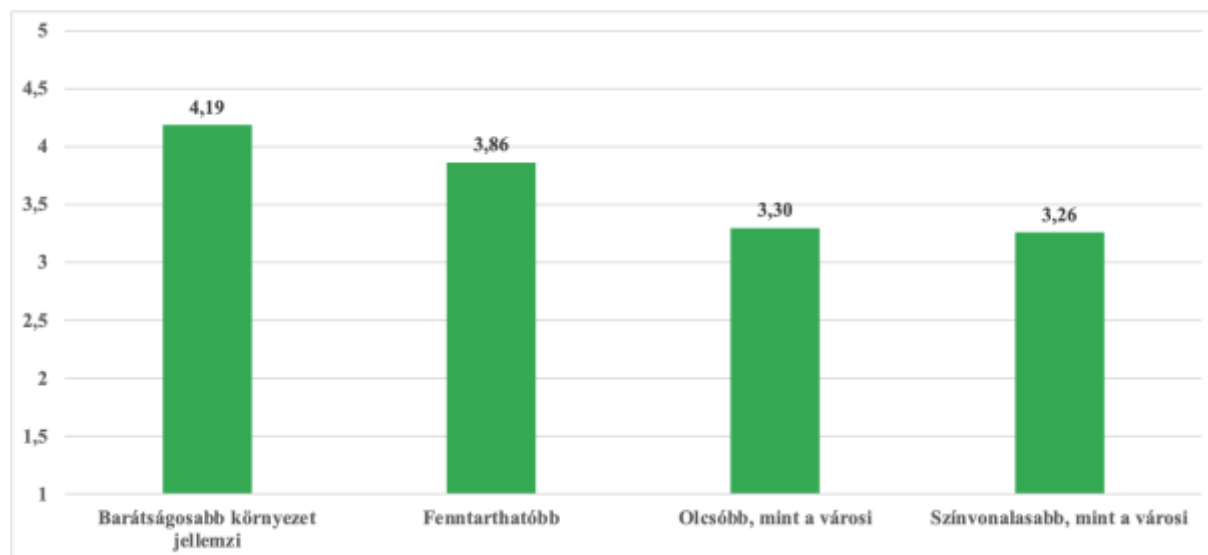
Többségében úgy vélik, hogy vidéken a turizmus fenntarthatóbb, mint városban, ami kétséges. Gazdasági szempontból egyetértek, hogy fenntartható, de környezeti és társadalmi szempontból nézve már vitát generál az állítás. A falusi turizmus során vidékre áramló tömeg környezetre nézve fenyegetést, terhelő hatást jelent, növeli az ökológiai lábnyomot a falvakban. Korábbi turizmusban eltöltött vállalkozásom során alaposan megfigyeltem a turisták szokásait. Tapasztalatom alapján a turistákra igaz az a tény, hogy szeretnék pazarolni. Ezen megállapítás több esetben is felmerül. Tekintsük első példának a svédasztalos étkeztetést, ahol mindenből szednek és több, mint az étel felét pedig kidobják, nem tudatosan táplálkoznak üdülés alkalmával. Vizsgálatom szempontjából lényegesebb példa a víz- és villanyhasználat. Vendégházunk üzemeltetése során közvetlenül érzékeltam a megnőtt fogyasztást, mely az idősebb korosztályban kevésbé volt észrevehető jellemvonás.

Tehát a megnövekedett létszámmal nő az energia és vízfogyasztás. Bár sokan térnek át megújuló energiaforrások, mint a napelem és saját kút használatára, azonban ez csupán a vállalkozások kis részére igaz.

Tovább sújtja a környezetet a nagyobb mennyiségű szemét keletkezése, mely gyakran nem az erre a célra kijelölt gyűjtőhelyre kerül.

21. ábra Különbségek eloszlása vidék és város között

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

Társadalmilag is megterhelőnek bizonyul a helyi lakosság számára. Egy zárt közösségben élő, kisebb területű faluban megjelenő turisták zavarhatják a helyiek mindennapjait. Az idegenforgalom sokszor más értéket képvisel, mint a helyi, ami nézeteltéréseket okozhat az itt

élőknél. Azáltal, hogy sok turista ingatlant is vásárol a településen ismeretlen szokásait, esetleg eltérő kultúráját is magával hozza, ami vitát robbanthat ki a lakossággal, különös tekintettel a szomszédokkal. Tovább gondolva a betelepülők fiatal generáció új vállalkozás indításával gyakran elveszik a lehetőséget a már eleve itt élő helyi származású lakóktól.

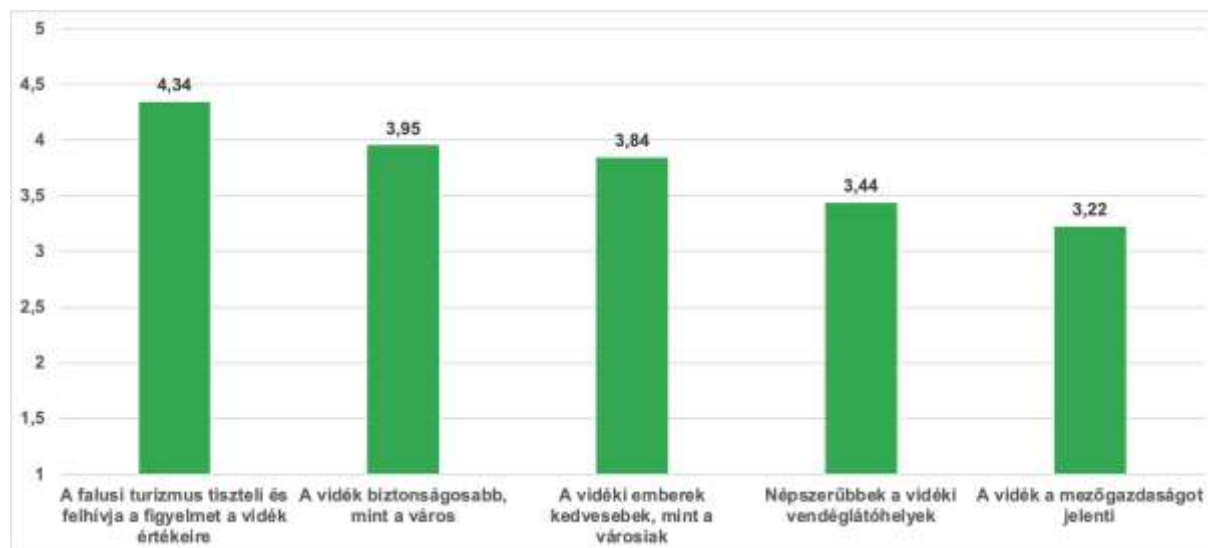
Már korábban is felmerül annak kérdése, hogy van-e különbség a vidéki és a városi utazások árát tekintve. Ebben a kérdésben adott válasz alapján 3,3-as átlag válasszal nem kifejezetten értenek egyet a válaszolók, hogy olcsóbb lenne, még a korábban adott válaszok elemzése alapján a többség a városit tartja drágábbnak. Tehát összességében nincs lényeges mértékű árkülönbség a városi és vidéki desztinációk között.

Egy vidéki üdülés színvonalát nagyban befolyásolja a kiválasztott úticél. Vidéken és városban egyaránt lehet jó minőségű üdülési lehetőséget találni, ugyanakkor az ellenkezője is igaz lehet mindkét esetre.

A vidékfejlesztés domináns célja a vidék értékének megőrzése és annak jelentőségteljes szerepének tudatosítása az emberekben. A falusi turizmus ebben is segítséget nyújt a megkérdezettek szerint, akik 86,8%-ban értenek egyet az állítással, miszerint a turizmus tiszteli és felhívja a figyelmet a vidék értékeire (22. ábra).

22. ábra A válaszadóknak a falusi turizmusra és a vidékre vonatkozóan megfogalmazott állításokkal való egyetértésének mértéke

(Forrás: Kérdőíves vizsgálat adatai alapján saját szerkesztés, 2024.)

A bűnözési ráta a nagyobb városban magasabb, noha vidéken is előfordulnak bűncselekmények, melyek eltérő mértékben jelentkeznek és más- más formában. Vidéken általában a családon belüli problémák vezetnek bűnesetekhez, még városban több a betörés és

lopás, ami a turistákat is érinti. Jellemzően nagyobb biztonságban érzik magukat az utazók vidéken, mint városban.

A vendéglátóhelyek népszerűségét tekintve alacsony szórás alakult ki, mely egyetértést jelent, nem kifejezetten van lényegi eltérés.

A válaszokból kiderül, hogy a mezőgazdaság szerves részét képezi a vidéknek, de a két fogalom elkülönül.

5. Következtetések és javaslatok

A turizmus tudománya szerteágazó, annak tulajdonságait és összefüggéseit számos szakember vizsgálta. A témában való érdekeltség nem véletlen, hiszen a turizmus a gazdaság egyik fő mozgatórugója. Kutatásom kifejezetten a vidéki turizmusra specializálódott, amelyen belül is jobbra a kutatás központját képező településre, Mátraderecskére leginkább jellemző altípusaira szűkítettem.

A turizmus csoportján belül a falusi turizmus a középkorú korcsoporttól kezdve válik érdekessé. Általában inkább ők választják ezt az üdülési típust, a fiatalok a városba mennek szívesebben. A falusi turizmusnak az iskolai végzettséggel is van kapcsolata, a felsőfokú, magasabb képzettséggel rendelkező egyének kedvelt utazási formája.

Sokan úgy gondolnak a falusi turizmusra, mint egy fajta életérzés, a nyugalmat, csendet a valódi otthont jelenti természetközben, állatok társaságában. Következtetésképp a falusi turizmust a csendes, nyugodt békés pihenés céljából választják a turisták, párjuk vagy családjuk körében, lakóhelyüktől eltérő helyen.

Mindennek nélkülözhetetlen része a gasztronómia, mert az utazások során az utazók rendszerint felkeresik a helyi specialitásokat kínáló éttermeket, vendéglátóhelyeket, hogy megismerkedhessenek a tájjellegű ételekkel.

Mivel a gyógyhelyek túlnyomó hányada vidék található nem véletlen, hogy vidéki turizmus legszignifikánsabb típusa a gyógyturizmus. Az idősebb turisták elsődlegesen gyógykezelések miatt mennek el üdülni. Ezzel szemben a fiatalabb korosztály inkább a sportlehetőségeket használja ki. Sportok közül az egyéni túrák, kerékpározás, lovaglás és horgászat iránti kereslet a legmagasabb.

A megkérdezések alapján a hazai turizmusban eltöltött vendégéjszakák száma alacsony, 1-3 éjszaka. Kiemelt cél, hogy ezt növeljük, melyre alternatíva lehet, hogy bizonyos eltöltött éjszaka után kedvezmény jár vagy ajándék extra szolgáltatás. Az biztos, hogy a fogyasztók motiválásával érhető el a kívánt hatás.

Elvárt kíváncsi, hogy a szolgáltatók naprakész információkkal szolgáltassanak leendő vendégeiknek, ugyanis az emberek azok weboldalait keresik fel először információgyűjtésükhöz a választott desztinációról. Ezzel egyidejűleg a közösségi médiát is segítségül hívják, ahol mások véleményére alapozva hozhatnak döntést. A közösségi platformokon erre kialakított csoportokat hoznak létre, amelyen belül megoszthatják egymással véleményüket, információikat fotókkal, videókkal szemlélítve. Jómagam is ezen csoportokra

támaszkodva hozom meg végső döntésem egy-egy úticéllal kapcsolatban. Fogyasztói magatartás kutatásomból tudom, hogy az emberek befolyásolhatósága miatt mások véleménye nagy hatással van a fogyasztói döntéshozatalra, mely a turizmusra is kiterjed.

A hagyományos falusi szálláshelyekre igaz az, hogy olcsóbb árkatagóriát képviselnek, mint egy városi szálláshely. Azonban a mai rohamosan fejlődő társadalomban már a falvakban is megjeletem a modern, luxus apartmanok, amelyekre pont az ellenkezője igaz, jóval drágább, mint egy városi. A luxus kategória vidékre történő bevezetése tovább javítja és népszerűsíti a falusi turizmust, azáltal, hogy egy niche szegmenset is lefed. Sokan hajlandóak többet fizetni egy eldugott erdei villáért, ahol a természet közvetlen közelében nem mindennapi körülmények között kikapcsolódhatnak. Szükséglet van a kedvező árú és a drága szállásokra is és a piac ezen bővülésével a kínálat is jelentősen javult.

Desztináció választás során a legfontosabb faktor a tisztaság, amely a falusi turizmus említésekor is többször felmerülő gondolat. Hasonlóan lényeges, hogy az emberek barátságosak legyenek, továbbá a közbiztonság is erős alapokon álljon. A vidék biztonságosabb, mint a város és barátságosabb környezet jellemzi és a vidéki emberek is kedvesebbek, mint a városiak.

Már a tudományos írásművek is azt az elméletet állítják fel, hogy a falusi turizmusnak számos pozitív hatása van, mely hatások nem csupán a gazdasági területen jelennek meg. A gazdaság mellett fejleszti a társadalmat és a kultúrát. Falusi turizmussal fejleszthető egy település gazdasági helyzete, mely állítást vizsgálatom alátámasztja.

Közvetlen és közvetett ráhatása egyaránt van a helyi gazdaságra. Közvetlen hatása az idegenforgalomból származik, akik valamilyen turisztikai céllal érkeznek a településre. Közvetett hatása a kapcsolódó szolgáltatásokon keresztül nyilvánul meg. Mint az a megkérdezésekből kiderült üdülés alkalmával egyéb helyi szolgáltatásokat is igénybe vesznek a turisták, mellyel támogatják a helyi termelőket, vállalkozókat, közösséget. Ez utóbbi effekt összefüggésben van a turizmus munkahelyteremtőképeségével. Mind alkalmazottként, mind pedig vállalkozóként megvan benne a potenciál. Szálláshelyek tekintetében falusi szálláshely létesítésével vállalkozás keretein belül juttatja bevételhez a helyi lakost, még nagyobb panzió vagy vendéglátó egység esetén alkalmazottként biztosít jövedelmet.

Itt jegyezném meg a helyi termelőket és termékeiket, melyek közül az italok és feldolgozott élelmiszerek kelendőnek bizonyulnak. A kézműves termékek iránti kereslet magas. Véleményem szerint ez a terület az, ami a leginkább fejlesztésre szorul környékünkön. A településen nincs termelő, nincsenek kézműves termékek, melyek kereslete és kínálata nincs

még csak egyensúlyhoz közeli állapotban sem. Ebben szerepe van az előregedés és elvándorlás magas arányának is, mert a fiatalokat ez a terület nem érdekli, aki pedig ezzel foglalkozott már nyugdíjas vagy nem él.

Ami a vállalkozókat illeti saját turisztikai attrakció létrehozásában is gondolkodhatnak csak úgy, mint én. Hosszútávú terveim között szerepel a lovasturizmus kiépítése a járásban, melynek körülményeinek felmérésére is szolgált a kutatásom egy bizonyos része.

A vidéki turizmust hatékonyan úgy alkalmazhatjuk területfejlesztésre, ha annak természetes erőforrásait, adottságait felhasználva hozunk létre turisztikai attrakciót. Mindezt úgy, hogy a természetben nem teszünk kárt. Értem itt ez alatt, ha például ötletünk támadna egy családi kalandpark létrehozása, azt erre megfelelő helyen tegyük, mondjuk elhagyatott ipari terület helyén vagy üresen álló tereken és ne a környezetből vegyünk el fák kivágásával. A falusi turizmus tiszteli és felhívja a figyelmet a vidék értékeire.

Sokan gondolják fenntarthatónak a falusi turizmust, melynek gazdaságban betöltött szerepe alapján igaz, viszont társadalmi és környezeti szempontból negatív hatása is megmutatkozik.

Minden ember egyedi, de az igények hasonlóak fontos, hogy ehhez alkalmazkodjunk vidékfejlesztési szakemberekként és olyan lehetőséget teremtsünk, mely a legtöbb szükséglet képes kielégíteni. Figyeljünk arra, hogy egyedülállót alkossunk, ami máshol nincs, de kereslet van rá és ne legyenek potenciális versenytársak.

6. Összefoglalás

Manapság a turizmus a vidékfejlesztés egyik leghatékonyabb eszköze, mely komplex hatása a gazdaságban, kultúrában és társadalomban is megmutatkozik. Hazánkban létfontosságú szerepe van a gazdasági életben, a tavalyi évben közel 16 millió turista fedezte fel Magyarországot.

Egyre nagyobb népszerűségnek örvend a vidéki turizmus, melynek oka a zsúfolt város zajától való elszakadás. Célja, a csendes, nyugodt, természetközeli pihentető kikapcsolódás.

Kutatásom elsődleges célja, hogy a vidéki turizmus helyi gazdaságra gyakorolt hatását megismerjem. Választ szeretnék kapni, hogy miként képes a vidéket fejleszteni és milyen közvetlen és közvetett hatásai vannak.

Vizsgálatom során kérdőíves megkérdezést alkalmaztam a falusi turizmus és a kapcsolódó szolgáltatások igényének felderítésének érdekében.

Kiemelten Mátraderecske Heves vármegyei település turizmusát tanulmányozom, ahol a turizmus jelentős szerepet játszik.

Módszertanom során a kérdőíves primer adatgyűjtés mellett szekunder adatgyűjtést egyaránt alkalmaztam, tematikus térképekkel szemléltetve annak legrelevánsabb információit a településről és a térségről.

A megkérdezéshez a közösségi médiát hívtam segítségül, hogy lehetőleg rövid idő alatt megfelelő létszámú célcsoporthoz jusson el. A felmérés 25 kérdésből áll, a kitöltés csupán 5-10 percet vesz igénybe. Összesen 108 kitöltést értem el a szeptember és október hónapban zajló megfigyelés alatt.

A kitöltők 80% - a nő és legmagasabb arányban 46-60 év közötti korosztályt, melyből kiderül, hogy a falusi turizmus az idősebb korosztály számára vonzóbb üdülési forma. A kitöltők nagyrésze a Pétervásárai járásban lakik.

A végzettség összefüggésben van a falusi turizmussal, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében nagyobb népszerűség figyelhető meg.

A szekunder adatokból kiderül, hogy a településen súlyos elvándorlás és előregedés figyelhető meg, mely a népesség csökkenését idézte elő az elmúlt években. Adatgyűjtésemből kiderül, hogy Mátraderecske önkormányzathoz befolyt adóbevételének összege a második legmagasabb a térségben.

A primer kutatásból bebizonyosodik, hogy a falusi turizmus szerepe a gazdaságban kulcsfontosságú, mellyel a megkérdezettek teljes mértékben egyetértettek. A turizmus ezen változata számos lehetőséget foglal magában, melyből mindenki megtalálhatja a neki leginkább

érdekeset. Mindenki más – más céllal utazik vidékre. Legáltalánosabb oka azonban a csendes, nyugodt környezetben való pihenés. Ugyanakkor a természetben való sportolás és a gyógyászati jellegű helyek látogatása is kiemelkedő szempont desztináció választás során.

A kutatás központja Mátraderecske a Mofetta elnevezésű gyógyhelyről vált turisztikailag relevánssá, emellett számos lehetőséget is biztosít. Mivel a sport iránti kereslet relatíve magasnak bizonyul fontos, hogy a turisztikai szakemberek ezt kihasználva bővítsék a település aktív lehetőségeit és olyan attrakciókat kínáljanak, mely egyedülálló és igény van rá, mint például a lovaglás.

A vidék gondolata egybefügg a mezőgazdasággal, nem véletlenül van magas érdekeltség a mezőgazdasági tevékenységek iránt. Napjainkban az agroturizmus egyre szélesebb körben elterjedt, azonban a térségben csekély mértékben lehet ilyen lehetőséget találni, tehát ennek a vidéki turizmustípusban rejlő potenciált is ki kell használni a fejlesztésen belül.

Kitűzött cél az eltöltött vendégéjszakák számának meghosszabbítása, mely jelenleg javarészt csupán 1 – 2 éjszakát jelent. Többségében a vidéki szálláshelyek kedvezőbb árakkal várják vendégeiket városi társaiknál, melyet a megkérdezettek nagyrésze csak hetekkel előbb foglal le.

A vidéki turizmusra nincs egységes definíció, egyénenként eltérő asszociáció párosul a fogalomhoz, melyet kutatásomban részletesen megvizsgálók. Úticél meghatározásánál a céltevékenység mellett számos más szempontokat is figyelembe vesznek az utazók úgy, mint például a tisztság és a barátságos emberek fogadtatása.

Vizsgálatommal megtudtam, hogy szinte mindenki igénybe vesz helyi szolgáltatásokat utazásai során, mely szolgáltatások közül a legjelentősebb az étterem, vendéglátóegység, a helyi szolgáltatók és kisboltok. A helyi szolgáltatók kínálta termékek jelentősége több területen is felmerült.

Összességében a falusi turizmus egy olyan vidékfejlesztési eszköz, mellyel egy helyi gazdaság helyzete javítható. Multiplikátor hatásának köszönhetően más szolgáltatásokon keresztül közvetett hatása is megmutatkozik.

A vidékfejlesztésen belül a turizmust, mint eszköz és annak kínálatának javítása nélkülözhetetlen. A fejlesztés során fontos, hogy a felmerülő kereslethez igazítva fedjünk le piaci réseket, amellyel az igényeket nagyobb mértékben kielégíthetjük és a vidék értékét fenntartsuk és felhívjuk arra a figyelmet.

7. Irodalomjegyzék

- Alberta. Department of Agriculture and Rural Development. Rural Development Division, & Irshad, H. (2010). Rural tourism-an overview.
- Ammirato, S. (2010). An empirical study of agritourism evolution and e-commerce adoption challenges. *Information Technology & Tourism*, 12(1), 89-104.
- Bakogiannis, E., Vlastos, T., Athanasopoulos, K., Vassi, A., Christodouloupoulou, G., Karolemeas, C., ... & Tzika, E. (2020). Exploring motivators and deterrents of cycling tourism using qualitative social research methods and participative analytical hierarchy process (AHP). *Sustainability*, 12(6), 2418.
- Baquero, A. – Rivelles, R. (2020): Talaiotic Cultural Heritage as a Tourism Resource in the Balearic Islands. *Journal of Gastronomy Hospitality and Travel* 3(1), 64-70. DOI: 10.33083/joghat.2020.31
- Belényesi, E. és Bokor, T. (2022). Intuición vagy racionalitás? A döntéshozatal pszichológiája (Intuition or rationality? Psychology of decision-making). Budapest, Nemzeti Közszerológati Egyetem.
- Booyens, I. (2022). Tourisms development impacts: an appraisal of workplace issues, labour and human development. *Handbook of Tourism Impacts*, 197-211.
- Buchmann, A. (2017). Insights into domestic horse tourism: The case study of Lake Macquarie, NSW, Australia. *Current Issues in Tourism*, 20(3), 261-277.
- Canovi, M., & Lyon, A. (2020). Family-centred motivations for agritourism diversification: The case of the Langhe region, Italy. *Tourism Planning & Development*, 17(6), 591-610.
- Carius, F., & Job, H. (2021). Community involvement and tourism revenue sharing as contributing factors to the UN Sustainable Development Goals in Jozani–Chwaka Bay National Park and Biosphere Reserve, Zanzibar. In *Living on the Edge* (pp. 122-142). Routledge.
- Cassens, M., Hörmann, G., Tarnai, C., Stosiek, N., & Meyer, W. (2012). Trend Gesundheitstourismus. *Prävention und Gesundheitsförderung*, 1(7), 24-29.
- Cossío-Silva, F. J., Revilla-Camacho, M. Á., & Vega-Vázquez, M. (2019). The tourist loyalty index: A new indicator for measuring tourist destination loyalty?. *Journal of Innovation & Knowledge*, 4(2), 71-77.
- Darabos, F., Kőmíves, C., & Szabó, R. Z. (2024). Post-pandemic pursuits: Activity preferences of rural tourists in Western Transdanubia. *Hungarian Geographical Bulletin*, 73(3), 283-301.
- Dávid, L., Tóth, G., Kelemen, N., & Kincses, Á. (2007). A vidéki turizmus szerepe az Észak-Magyarország Régióban, különös tekintettel a vidékfejlesztésre a 2007-13. évi agrár-és

vidékpolitika tükrében. *GAZDÁLKODÁS: Scientific Journal on Agricultural Economics*, 51(4), 39-60.

Domon, G. (2011). Landscape as resource: Consequences, challenges and opportunities for rural development. *Landscape and Urban Planning*, 100(4), 338-340.

Enyedi Gy. (1975): A magyar falu átalakulása. *Földrajzi Értesítő*, 2., 109-124.

Evans, R., Sigurðardóttir, I., & Helgadóttir, G. (2015). A good practice guide to equine tourism. *Høgskulen for landbruk og bygdeutvikling*.

Font, E. (2001). Alakul a magyar vidék. *A Falu*, 3, 16-19.

Fraiz, J. A., de Carlos, P., & Araújo, N. (2020). Disclosing homogeneity within heterogeneity: A segmentation of Spanish active tourism based on motivational pull factors. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 30, 100294.

Frederick, K. E., Ivey Hatz, J., & Lanning, B. (2015). Not just horsing around: The impact of equine-assisted learning on levels of hope and depression in at-risk adolescents. *Community mental health journal*, 51, 809-817.

Gazzola, P., Pavione, E., Grechi, D., & Ossola, P. (2018). Cycle tourism as a driver for the sustainable development of little-known or remote territories: The experience of the Apennine regions of Northern Italy. *Sustainability*, 10(6), 1863.

Gébert, J., et al. (2016). Eszközöktől a jóllétig. A helyi gazdaságfejlesztés körvonalai a képességszemléletben. *Tér és Társadalom* 30(2), 23-44.

Gross, S., & Sand, M. (2020). Adventure tourism: a perspective paper. *Tourism Review*, 75(1), 153-157.

Guo, R., Liu, X., & Song, H. (2021). Structural relationships among strategic experiential modules, motivation, serious leisure, satisfaction and quality of life in bicycle tourism. *International journal of environmental research and public health*, 18(23), 12731.

Haugland, S. A., Ness, H., Grønseth, B-O., Aarstad, J. (2011): Development of tourism destinations: An Integrated Multilevel Perspective. *Annals of Tourism Research* 38(1), 268–290. DOI:10.1016/j.annals.2010.08.008

Helgadóttir, G., & Sigurðardóttir, I. (2008). Horse-based tourism: Community, quality and disinterest in economic value. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 8(2), 105-121.

Juschten, M., & Hössinger, R. (2021). Out of the city—but how and where? A mode-destination choice model for urban–rural tourism trips in Austria. *Current Issues in Tourism*, 24(10), 1465-1481.

Kaupila, P., & Karjalainen, T. P. (2012). A process model to assess the regional economic impacts of fishing tourism: A case study in northern Finland. *Fisheries Research*, 127, 88-97.

Káposzta J., Tóth T., (2013): Regionális és vidékfejlesztési ismeretek. Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma., 55-60.

Káposzta, J., A vidékfejlesztés helye a regionális tudományban. *Tér és Társadalom*, 2020, 34(1), 37-40.

Kolotukha, O., & Kolotukha, I. (2021). Tourist and sports ranking and grouping of regions in the world. Theoretical and applied directions of tourism and recreation development in the regions of Ukraine: materials of the VII International scientific-practical conference dedicated to the 70th anniversary of the Flight Academy of NAU (April 1-2, 2021). Dnipro.

Kolotukha, O., & Oleksyn, M. (2021). Extracurricular activities as a significant factor in professional training of active tourism specialists (evidence from "wings of travel" tourist club in flight academy of NAU). *Scientific bulletin of the Flight Academy*, 46-4.

Kovács D. (2003). Falusi turizmus Magyarországon – kérdések és dilemmák. *Területi Statisztika* 55(6), 592-613.

Kozak, M. W. (2013). Equestrian tourism in Poland: status, opportunities, and barriers affecting local development. *Folia Turistica*, 28(2), 205-226.

Lagakos, D. (2020). Urban-rural gaps in the developing world: Does internal migration offer opportunities?. *Journal of Economic perspectives*, 34(3), 174-192.

Lane, B. (2009). Rural tourism: an overview.

Les Haras nationaux (2011) Atout France: Tourisme et cheval. GIE Atout France: Siret France page in Hritz, N and Ross, C. (2010). "The Perceived Impacts of Sport Tourism: An Urban Host Community Perspective". *Journal of Sport Management*, Vol. 24, (pp. 119-138).

Long, H., Zhang, Y., & Tu, S. (2019). Rural vitalization in China: A perspective of land consolidation. *Journal of Geographical Sciences*, 29, 517-530.

Madarász, I. (2004). A vidék funkciói az Európai Unióban. *A Falu*, 4, 35-43.

Martín, J. C., Román, C., Guzmán, T. L. G., & Moral-Cuadra, S. (2020). A fuzzy segmentation study of gastronomical experience. *International Journal of Gastronomy and Food Science*, 22, 100248.

Marton, G., Raffay, Z., Prisztóka, Gy., Raffay, Á., Kiss, R. (2016). A Dráva-mente, mint határmenti, periférikus tér turizmusfejlesztésének problémái. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 1(2): 34–48.

Mezei C. (2006). A helyi gazdaságfejlesztés fogalmi meghatározása. *Tér és Társadalom*, 20(4), 85-96.

- Michalkó, G. (2012). *Turizmológia*. 178-181. p. Budapest: Akadémiai Kiadó Zrt.
- Moseley, M. (2003). Rural development: principles and practice. *Rural Development*, 1-240.
- Nemes, A. (2008). A turizmus gazdasági jelentősége nemzeti és regionális szinten. *Társadalom és Gazdaság*, 30(2), 285-296.
- Nepal, S. K. (2007). Tourism and rural settlements Nepal's Annapurna region. *Annals of Tourism Research*, 34(4), 855-875.
- Nurlaela, S., Mursito, B., SHODIQ, M. F., Hadi, P., & Rahmawati, R. (2021). Economic empowerment of agro tourism. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 8(5), 741-748.
- Ollenburg, C. (2005). Worldwide structure of the equestrian tourism sector. *Journal of Ecotourism*, 4(1), 47-55.
- Oppermann, M. (2000). Tourism destination loyalty. *Journal of travel research* 39(1): 78-84.
- Palkovics, K. (2022). A turizmus és a gazdaság alakulása Magyarországon és az Európai Unióban a Covid-19 árnyékában. *Turisztikai és Vidékfejlesztési Tanulmányok*, 7(3).
- Park, S., & Santos, C. A. (2017). Exploring the tourist experience: A sequential approach. *Journal of Travel Research*, 56(1), 16-27.
- Pesonen, J., Komppula, R., Kronenberg, C., & Peters, M. (2011). Understanding the relationship between push and pull motivations in rural tourism. *Tourism Review*, 66(3), 32-49.
- Quaranta, G., Citro, E., & Salvia, R. (2016). Economic and social sustainable synergies to promote innovations in rural tourism and local development. *Sustainability*, 8(7), 668.
- Shuai, M., Liu, C., Ahmed, F., & Wang, R. (2022). Analysis on the change of tourists' leisure agricultural tourism behavior and the influence of individual intrinsic characteristics. *Asia Pacific Management Review*, 27(2), 115-119.
- Székely, A. (2016). A horgászturizmus: lehetőségek és dilemmák. *Jelenkori társadalmi és gazdasági folyamatok*, 11(1-2), 35-46.
- Sziva I. – Simon J. – Szakály O. (2017). Gastronomy as a new way of exploring tourism destinations, particularly in the case of Budapest. *Marketing és Menedzsment*, 51: Special issue ICC, 72-82.
- Thommandru, A., Espinoza-Maguiña, M., Ramirez-Asis, E., Ray, S., Naved, M., & Guzman-Avalos, M. (2023). Role of tourism and hospitality business in economic development. *Materials Today: Proceedings*, 80, 2901-2904.
- Varga-Nagy, A. (2016). A VIDÉKI TERÜLETEK HELYZETE A TURIZMUS TEKINTETÉBEN= TOURISM OPPORTUNITIES IN RURAL AREAS. *Studia Mundi–Economica*, 3(2), 101-107.

Virág, Á. (2016). A TURISZTIKAI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK GAZDASÁGI SZEREPE=ECONOMIC ROLE OF TOURIST COOPERATION. *Studia Mundi–Economica*, 3(2), 115-124.

Wall-Reinius, S., & Bäck, L. (2011). Changes in Visitor Demand: Inter-year comparisons of Swedish hikers' characteristics, preferences and experiences. *Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism*, 11(sup1), 38-53.

Wang, X., Xi, J., & Kong, Q. (2016). Solid and hollowed villages: Study on the spatial polarization of tourist villages' land use pattern—a case study of two villages in Yesanpo Tourism Area, Hebei Province. *Journal of Natural Resources (in Chinese)*, 31 (1), 90–101.

Xia, J. C., Zeephongsekul, P., & Packer, D. (2011). Spatial and temporal modelling of tourist movements using Semi-Markov processes. *Tourism Management*, 32(4), 844-851.

Magyar Turizmus Zrt. (2013). A bor és a gasztronómia, mint turisztikai termék. *Turizmus Bulletin*, 15(1), 45-49.

<https://www.nak.hu/tajekoztatasi-szolgalatas/rel-egyuttmukodes/106833-keszul-az-agroturizmus-strategiaja>

8. Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. **ábra:** A vidéki turizmus csoportjai (7. oldal)
2. **ábra** Mátraderecske népessége (1990-2024) (19. oldal)
3. **ábra** Mátraderecske lakásainak száma (1990-2024) (20. oldal)
4. **ábra** Heves vármegye öregedési indexe (2022) (21. oldal)
5. **ábra** Élveszületések száma a Pétervásárai járásban (2022) (22. oldal)
6. **ábra** Összes belföldi vándorlási különbözet ezer lakosra, 2022 (‰) (23. oldal)
7. **ábra** Heves vármegye jövedelmi helyzete (2022) (23. oldal)
8. **ábra** Heves vármegye kiskereskedelmi üzleteinek megoszlása tízezer lakosra (2022) (24. oldal)
9. **ábra** Helyi adóból származó bevételek a Pétervásárai Járásban (2022) (25. oldal)
10. **ábra** Az idegenforgalmi adó részaránya a helyi adóbevételekből Heves vármegyében (2022) (26. oldal)
11. **ábra** A vidéki turizmust választók célja (27. oldal)
12. **ábra** A vidéki turisztikai desztinációk felkeresésének részaránya az összes turisztikai célú utazáson belül, a válaszadók által megjelölt százalékos értékek alapján (említésszám, n=108) (29. oldal)
13. **ábra** Magyarország régióinak népszerűsége válaszadóim körében (30. oldal)
14. **ábra** Eltöltött vendégéjszakák száma (31. oldal)
15. **ábra** Társaság az utazások során (32. oldal)
16. **ábra** Releváns szempontok desztinációválasztás során (36. oldal)
17. **ábra** Egyes sportolási lehetőségek fontossága, 2024 (37. oldal)
18. **ábra** Vezetett túracsoportok fontosságának megítélése az egyes korcsoportokban (38. oldal)
19. **ábra** Az egyéb technikai sportok (pl. quad, segway) fontosságának megítélése az egyes korcsoportokban (38. oldal)
20. **ábra** Utazás során igénybe vett szolgáltatások (említésszám alapján, többszörös válaszadási lehetőség, n=108) (40. oldal)
21. **ábra** Különbségek eloszlása vidék és város között (42. oldal)
22. **ábra** A válaszadóknak a falusi turizmusra és a vidékre vonatkozóan megfogalmazott állításokkal való egyetértésének mértéke (43. oldal)

9. Melléklet

A falusi turizmus szerepe a helyi gazdaságfejlesztésben

Tisztelt Válaszadó!

Kántor-Kerek Amanda vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem vidékfejlesztési agrármérnök mesterszakos hallgatója. Diplomadolgozatomat a falusi turizmus és helyi gazdaságfejlesztés kapcsolatrendszerének témakörében írom, amelynek feltárásához az alábbi kérdőív kitöltésében kérem a segítségüket. A kérdőív kitöltése 10-15 percet vesz igénybe. Nagyon szépen köszönöm a közreműködést!

*** Kötelező kérdés**

1. 1. Az Ön neme: *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Férfi

☐ Nő

2. 2. Melyik korcsoportba tartozik? *

Soranként csak egy oválist jelöljön be.

☐ 18-30 év

☐ 31-45 év

☐ 46-60 év

☐ 61 év is idősebb

3. 3. Lakóhelyének irányítószáma: *

4. 4. Legmagasabb iskolai végzettsége: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Általános iskola
- ☐ Szakiskola, szakmunkásképző
- ☐ Érettségi, technikum
- ☐ Egyetemi, főiskolai diploma

5. 5. Foglalkozás: *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Vezető
- ☐ Vállalkozó
- ☐ Alkalmazott
- ☐ Diák/hallgató
- ☐ Nyugdíjas
- ☐ Háztartásbeli
- ☐ Munkanélküli

6. 6. Véleménye szerint mennyire fontos a falusi turizmus a gazdaságban? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Nagyon fontos
- ☐ Település- és területfüggő
- ☐ Nem tartom fontosnak
- ☐ Nem tudom megítélni

7. 7. Ön városban vagy vidéken lakik? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Város
- ☐ Vidék

8. 8. Miért választja a falusi turizmust kirándulásként? (több válasz is adható) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Csendes, nyugodt környezetben pihenés
- ☐ Családlátogatás
- ☐ Hagyományőrzés
- ☐ Mezőgazdasági tevékenységek jelenléte (pl. haszonállatok megfigyelése, állatsimogató stb.)
- ☐ Természetjárás
- ☐ Sportolás (lovaglás, kerékpározás, túrázás, horgászat, vadászat)
- ☐ Vidéki életforma megismerése
- ☐ Költséghatékonyság
- ☐ Kézműves tevékenység elsajátítása
- ☐ Történelmi emlékek
- ☐ Gyógyfürdők, strandok, gyógyhelyek
- ☐ Rendezvények
- ☐ Egyéb: _____

9. 9. Mennyire preferálja utazásai során Magyarország vidéki célpontjait? Kérem, adja meg százalékban kifejezve (0-100 között) az összes utazásához viszonyítva! *

10. 10. Ha vidékre utazik mely régiót választja? (több válasz is adható) Ha tud, nevezzen meg települést/eket az egyéb sorban! *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Észak-Magyarország
- ☐ Észak-Alföld
- ☐ Dél-Alföld
- ☐ Dél-Dunántúl
- ☐ Nyugat-Dunántúl
- ☐ Közép-Dunántúl
- ☐ Pest vármegye
- ☐ Egyéb: _____

11. 11. Általában hány éjszakát tölt el egy vidéki utazás alkalmával? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ 1-2 éjszakát
- ☐ 3-5 éjszakát
- ☐ 6-nál több éjszakát

12. 12. Kivel szokott leggyakrabban utazni? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Párjával
- ☐ Családdal
- ☐ Baráttal, barátokkal
- ☐ Munkatárssal, munkatársakkal
- ☐ Egyedül

13. 13. Mennyi idővel előre foglalja le az utazást? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Napokkal
- ☐ Hetekkel
- ☐ Hónapokkal
- ☐ Akár egy évvel korábban is

14. 14. Honnan tájékozódott az adott üdülési lehetőségről? (több válasz is adható) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Szolgáltatók weblapjáról
- ☐ Közösségi médián keresztül
- ☐ Rádióból
- ☐ TV-ből
- ☐ Újságokból, magazinokból
- ☐ Ismerőstől
- ☐ Családtól

15. 15. Hol keres részletesebb információt egy kiszemelt úticélról? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Turisztikai weboldalak
- ☐ Turisztikai iroda
- ☐ Községi média

16. 16. Mi jut eszébe a falusi turizmusról? Néhány szóban fogalmazza meg saját szavaival!

17. 17. Ön szerint a falusi turizmussal javítható egy adott település gazdasági helyzete? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

18. 18. Ön szerint a falusi szálláshelyeket kedvezőbb ár jellemzi, mint a városiakat? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, szerintem alacsonyabbak az árak vidéken, mint városban
- ☐ Nem, szerintem drágábbak a vidéki szállások
- ☐ Nincs különbség
- ☐ Nem tudom

19. 19. Mennyire fontosak az alábbi szempontok desztináció választás során 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 a legkevésbé 5 a nagyon fontos? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Könnyen megközelíthető legyen tömegközlekedéssel	☐	☐	☐	☐	☐
Távol legyen a várostól	☐	☐	☐	☐	☐
Kevés ember legyen	☐	☐	☐	☐	☐
Gyógy- és wellness fürdő	☐	☐	☐	☐	☐
Nyüzsgés legyen	☐	☐	☐	☐	☐
Csend, nyugalom legyen	☐	☐	☐	☐	☐
Közbiztonság	☐	☐	☐	☐	☐
Tisztaság	☐	☐	☐	☐	☐
Barátságos emberek	☐	☐	☐	☐	☐
Helyi ételkülönlegességek	☐	☐	☐	☐	☐
Éjszakai élet	☐	☐	☐	☐	☐
Ár	☐	☐	☐	☐	☐
Helyi termelők termékei	☐	☐	☐	☐	☐
Helyi szolgáltatók (fodrász, kozmetikus, masször stb.)	☐	☐	☐	☐	☐

20. 20. Mennyire fontosak az alábbi sportolási lehetőségek 1-5-ig terjedő skálán, ahol az 1 a legkevésbé, 5 a nagyon fontos? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Lovaglás	☐	☐	☐	☐	☐
Kerékpározás	☐	☐	☐	☐	☐
Túraútvonalak, egyéni túrázás esetén	☐	☐	☐	☐	☐
Vezetett túracsoportok	☐	☐	☐	☐	☐
Horgászat	☐	☐	☐	☐	☐
Vadászat	☐	☐	☐	☐	☐
Vízi sportok	☐	☐	☐	☐	☐
Egyéb technikai sportok (quad, segway stb.)	☐	☐	☐	☐	☐

21. 21. Utazásai során igénybe vesz helyi szolgáltatásokat? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
☐ Nem
☐ Nem tudom

22. 22. Vásárol helyi termelőktől? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
☐ Nem

23. 22/1. Amennyiben szokott vásárolni, milyen termékeket? (több válasz is adható) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Nem feldolgozott élelmiszer (pl. zöldség, gyümölcs, tej, tojás)
- ☐ Feldolgozott élelmiszerek (pl. sajt, húsfű, lekvár, édesség)
- ☐ Italok (pl. szörp, bor, sör, pálinka)
- ☐ Használati tárgyak
- ☐ Dísz tárgyak
- ☐ Ruházat, ékszerek, kiegészítők
- ☐ Játékok

24. 23. Az alábbiak közül mely szolgáltatások szokta igénybe venni utazása során? (több válasz is adható) *

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Étterem, vendéglő, büfé
- ☐ Fodrász
- ☐ Kozmetikus
- ☐ Pedikűr/manikűr
- ☐ Helyi kis bolt
- ☐ Helyi termelő
- ☐ Bank
- ☐ Hivatalos ügyek intézése (pl. kormányablak)
- ☐ Egyik sem
- ☐ Egyéb: _____

25. 24. Értékelje 1-5-ig az alábbi vidéki szolgáltatásokra vonatkozó állításokat, ahol 1=egyáltalán nem ért egyet 5= teljes mértékben egyetért

*

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
Olcsóbb, mint a városi	☐	☐	☐	☐	☐
Színvonalasabb, mint a városi	☐	☐	☐	☐	☐
Barátságosabb környezet jellemzi	☐	☐	☐	☐	☐
Fenntarthatóbb	☐	☐	☐	☐	☐

26. 25. Értékelje 1-5-ig az alábbi állításokat, ahol 1=egyáltalán nem ért egyet 5= teljes mértékben egyetért

*

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

	1	2	3	4	5
A falusi turizmus tiszteli és felhívja a figyelmet a vidék értékeire	☐	☐	☐	☐	☐
A vidéki emberek kedvesebbek, mint a városiak	☐	☐	☐	☐	☐
Népszerűbbek a vidéki vendéglátóhelyek	☐	☐	☐	☐	☐
A vidék biztonságosabb, mint a város	☐	☐	☐	☐	☐
A vidék a mezőgazdaságot jelenti	☐	☐	☐	☐	☐

Ezt a tartalmat nem a Google hozta létre, és nem is hagyta azt jóvá.

Google Űrlapok

10. Nyilatkozatok

NYILATKOZAT

a diplomadolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve:	Kántor-Kerek Amanda
A Hallgató Neptun kódja:	WQA6P4
A dolgozat címe:	Mátraderecske turizmusának szerepe a helyi gazdaságfejlesztésben
A megjelenés éve:	2024
A konzulens intézetének neve:	Vidékfejlesztés- és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve:	Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott diplomadolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumba. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumban.

Kelt: Mátraderecske, 2024. október 31.

Hallgató aláírása

NYILATKOZAT

Kántor-Kerek Amanda (hallgató Neptun azonosítója: **WQA6P4**) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a diplomadolgozatot¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A diplomadolgozatot a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Gyöngyös, 2024. október 30.

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.